

Miljøanprisninger vedrørende fremtidige miljøpræstationer som vildledende handlinger.

Specialeafhandling.

Yarin Saad Saber Gill & Rasmus Lincoln Madsen.

Dato for indsendelse: 15. maj 2025.

Titelblad

Uddannelsessted: Aalborg Universitet.

Uddannelse: Erhvervsøkonomi-jura.

Semester: 10. semester.

Projekttype: Specialeafhandling.

Fagområde: EU-ret.

Titel: Miljøanprisninger vedrørende fremtidige miljøpræstationer som vildledende handlinger

Engelsk titel: Environmental claims regarding future environmental performance as misleading actions

Forfatter: Yarin Saad Saber Gill, Rasmus Lincoln Madsen

Vejleder: Marianne Hundahl Hansen

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING.....	3
1.2. PROBLEMFORMULERING.....	6
2. AFGRÆNSNING	7
3. METODEAFSNIT.....	10
4. ARTIKEL 6, STK. 2(D)	13
4.1. PROPORTIONALITETSPRINCIPPET.....	13
4.2. VILDLEDENDE HANDLINGER.....	13
4.3. FIRE KUMULATIVE BETINGELSER	15
4.3.1. UAFHÆNGIG TREDJEPARTSEKSPERT	17
4.3.2. GENNEMFØRELSESPPLAN	23
4.3.3. FORPLIGTELSE.....	28
4.3.4. TILGÆNGELIGHED	37
4.4. CASE ANALYSE	40
4.4.1. FIKTIV CASE 1: LINGILL WATERS A/S.....	40
4.4.2. FIKTIV CASE 2: LINGILL WATERS A/S - DE FIRE KUMULATIVE BETINGELSER ER OPFYLDT.	47
5. DISKUSSION	50
5.1. SAMLET VURDERING.....	54
6. KONKLUSION.....	55
7. ABSTRACT	59
8. LITTERATURLISTE	60
9. ANSLAGSDOKUMENTATION.....	67

1. Indledning

Inden for EU reguleres markedsføringsløfter af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om Unfair Commercial Practices Directive (UCPD). Direktivet skelner i kapitel 2, afsnit 1 mellem vildledende handlinger (artikel 6), hvor de erhvervsdrivende aktivt fremsætter urigtige eller misvisende påstande, og vildledende udeladelser (artikel 7), som vedrører fortielser af væsentlig information. Herunder findes greenwashing¹, som er den praksis, hvor der fremsættes positive, men tvivlsomme miljøpåstande, hvilket denne specialeafhandling retter sit fokus mod. Greenwashing defineres i den forbindelse² som fremsættelsen af miljøudsagn, der kan vildlede gennemsnitsforbrugere om et produkts reelle miljøpåvirkning eller -fordele.

Fænomenet greenwashing er særligt udbredt i Europa, hvorfor RepRisk i 2024 takserede, at 918 erhvervsdrivende var i risiko for, at blive involveret i greenwashing-hændelser.³ Andreas Rasche, professor og prodekan ved Copenhagen Business School, fremhæver, at denne udvikling blandt andet kan tilskrives den stigende gennemsigtighed, som følger af reguleringer såsom CSRD, SFDR og EU's taksonomi. Ifølge Rasche udgør disse regler en væsentlig drivkraft bag den aktuelle tendens.⁴ For at blotlægge omfanget af problemet gennemførte Europa-kommissionen og de nationale forbrugerbeskyttelsesmyndigheder i 2021 deres årlige *Sweep-undersøgelse*, med fokus på netop greenwashing, hvor dets formål var at analysere, i hvilket omfang erhvervsdrivende anfører usande påstande om bæredygtighed, grønne

¹ Europa-Parlamentet og Rådet (2024): Direktiv (EU) 2024/825 af 28. februar 2024 om ændring af direktiv 2005/29/EF og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og gennem bedre oplysning, Præambel 1: vildledende miljøanprisninger >>greenwashing<<
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400825.

² Europa-Parlamentet og Rådet (2024): Direktiv (EU) 2024/825 af 28. februar 2024 om ændring af direktiv 2005/29/EF og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og gennem bedre oplysning, Artikel 1, nr. 1, litra O
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400825.

³ Jessen, Jasmin (2024): "The State of Greenwashing Around the World", Sustainability Magazine, offentliggjort 31. oktober 2024 (link senest besøgt d. 1. maj 2025).
<https://sustainabilitymag.com/articles/the-state-of-greenwashing-around-the-world>.

⁴ Ibid.

initiativer og miljøansvar, som ikke kan understøttes.⁵ EU-kommissær for retlige anliggender; Didier Reynders, udtalte i den forbindelse, at flere og flere forbrugere ønsker at leve et 'grønt' liv.⁶ Endvidere udtalte Věra Jourová, at Kommissionen ønsker at styrke forbrugernes position gennem "*New agenda to empower European consumers*".⁷ Strategien har til formål at give den europæiske forbruger en aktiv rolle i både den grønne og digitale omstilling. Dermed skal reglerne om forbrugerbeskyttelse omsættes til konkret virkelighed gennem skærpet ansvar på digitale platforme og en mere effektiv håndhævelse.⁸ Dog er markedet fortsat præget af aktører, som forsøger at vildlede forbrugerne gennem falske, overdrevne og vage påstande. Sweepundersøgelsen fra 2021 viste, at halvdelen af de analyserede erhvervsdrivende ikke kunne fremlægge fyldestgørende dokumentation for deres grønne påstande. I deres samlede vurdering antog myndighederne, at 42% af påstandene kunne være vildledende eller falske og dermed potentielt udgøre en urimelig handelspraksis i henhold til UCPD.⁹

Tanja Gotthardsen, ekspert i anti-greenwashing, påpeger, at erhvervsdrivende fremadrettet skal kunne dokumentere deres grønne påstande, kommunikere præcist og klart, samt undgå vage formuleringer og hensigtserklæringer uden en reel handleplan.¹⁰ I takt med dette har Europa-Parlamentet skærpet reguleringerne ved at vedtage Empowering consumers for the Green

⁵ Europa-Kommissionen (2021): Pressemeldelse IP/21/269, "Screening af hjemmesider for 'greenwashing': Halvdelen af grønne påstande mangler dokumentation", offentliggjort 28. januar 2021. (link senest besøgt d. 26. april 2025).

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_269

⁶ Europa-Kommissionen (2020): Pressemeldelse IP/20/2069, "En ny forbrugerdagsorden: Europa-Kommissionen vil give forbrugerne værktøjer til at blive drivkraft for omstillingen", offentliggjort 13. november 2020. (link senest besøgt d. 12. maj 2025).

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2069

⁷ Europa-Kommissionen (2020): "Forbrugerstrategi: Styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling", offentliggjort 13. november 2020. (link senest besøgt d. 10. maj 2025).

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/consumers/consumer-protection-policy/consumer-strategy_en

⁸ Europa-Kommissionen (2020): Pressemeldelse IP/20/2069, "En ny forbrugerdagsorden: Europa-Kommissionen vil give forbrugerne værktøjer til at blive drivkraft for omstillingen", offentliggjort 13. november 2020. (link senest besøgt d. 12. maj 2025).

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2069

⁹ Europa-Kommissionen (2021): Pressemeldelse IP/21/269, "Screening af hjemmesider for 'greenwashing': Halvdelen af grønne påstande mangler dokumentation", offentliggjort 28. januar 2021. (link senest besøgt d. 26. april 2025).

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_269

¹⁰ Jensen, Andreas Ebbesen (2024): "Greenwashing: Nye anbefalinger gør viden til værdifuld valuta", DM Bio, offentliggjort 12. november 2024. (link senest besøgt d. 26. april 2025).

<https://dm.dk/bio/alle-artikler/klima/greenwashing-nye-anbefalinger-goer-viden-til-vaerdifuld-valuta/>.

Transition Directive (GTD) i januar 2024. Direktivet er dog først påkrævet implementeret på medlemslandsniveau senest den 27. marts 2026, jf. GTD artikel 4, stk. 1.¹¹ Direktivets formål er blandt andet at forbyde urimelige påstande om CO₂-kompensation, samt stille krav om, at påstande om eksempelvis ”klimaneutralitet” skal dokumenteres gennem hele produktets livscyklus.¹² GTD har blandt andet det formål at fremme bæredygtig markedsføring og forbrugerbeskyttelse i relation til den grønne omstilling.¹³ En af de mest omtalte sager i Europa¹⁴ er Danish Crown-sagen fra 2024, hvor virksomheden blev dømt for at vildlede forbrugerne ved brug af udsagnene *”Dansk gris er mere klimavenlige, end du tror”*, samt *”Klimakontrolleret gris”*. Sagen resulterede i et forbud mod at anvende de pågældende udsagn i fem år samt betaling af 54.000 kroner, i sagsomkostninger til Højesteret.¹⁵

De skærpede forventninger til erhvervsdrivende samt de stigende udfordringer med greenwashing har medført et behov for klare krav, som nu kommer til udtryk i GTD artikel 1, stk. 2, litra b, punkt d. Bestemmelsen fastsætter betingelser, som skal sikre, at fremtidige miljøanprisninger kan dokumenteres og ikke fremtræder vildledende. Da greenwashing fortsat er en væsentlig udfordring på markedet for bæredygtige produkter, er det essentielt at undersøge, hvordan de fire betingelser nu udgør grundlaget for vurderingen af, hvornår en

¹¹ Europa-Parlamentet og Rådet (2024): Direktiv (EU) 2024/825 af 28. februar 2024 om ændring af direktiv 2005/29/EF og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og gennem bedre oplysning. (link senest besøgt d. 26. april 2025). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400825.

¹² Jensen, Andreas Ebbesen (2024): "Greenwashing: Nye anbefalinger gør viden til værdifuld valuta", DM Bio, offentliggjort 12. november 2024. (link senest besøgt d. 26. april 2025). <https://dm.dk/bio/alle-artikler/klima/greenwashing-nye-anbefalinger-goer-viden-til-vaerdifuld-valuta/>.

¹³ Europa-Parlamentet og Rådet (2024): Direktiv (EU) 2024/825 af 28. februar 2024 om ændring af direktiv 2005/29/EF og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og gennem bedre oplysning, Præambel 1 (link senest besøgt d. 26. april 2025). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400825.

¹⁴ Akepa (2025): "Greenwashing: 18 recent stand-out examples", The Sustainable Agency, offentliggjort 23. januar 2025. (link senest besøgt d. 12. maj 2025). <https://thesustainableagency.com/blog/greenwashing-examples/>

¹⁵ U.2024.4356: H.D. 23. juli 2024 i sag BS-15600/2024-HJR: *”Danish Crowns anvendelse af udsagnene »Dansk gris er mere klimavenlig, end du tror« og »Klimakontrolleret gris« i sin markedsføring”* (besøgt d. 26. april 2025).

miljøanprisning vedrørende fremtidige miljøpræstationer ikke anses for at være en vildledende handling.

På denne baggrund danner ovenstående grundlag for nærværende specieleafhandling og den problemformulering, der søges besvaret.

1.2. Problemformulering

Hvornår er en fremsættelse af en miljøanprisning vedrørende fremtidige miljøpræstationer, i henhold til GTD, artikel 1, stk. 2, litra b, punkt d, ikke en vildledende handling i henhold til UCPD, artikel 6, stk. 2?

2. Afgrænsning

Dette afsnit redegør for de afgrænsninger, der foretages i forbindelse med besvarelsen af problemformuleringen. Specialeafhandlingen tager udgangspunkt i GTD samt UCPD, med særligt fokus på, hvornår en fremtidig miljøanprisning ikke udgør en vildledende handling, jf. GTD artikel 1, stk. 2, litra b, punkt d og UCPD artikel 6, stk. 2. På denne baggrund præciseres det, hvilke dele af direktiverne samt hvilke retlige problemstillinger der holdes uden for analysen.

Specialeafhandlingen afgrænser sig fra en nærmere behandling af artikel 7 i UCPD, der vedrører vildledende udeladelser og dermed udgør en form for vildledende handelspraksis. Denne bestemmelse omfatter situationer, hvor erhvervsdrivende undlader at give væsentlige oplysninger, som en gennemsnitsforbruger behøver for at træffe en informeret transaktionsbeslutning og dette medfører eller kan forventes at medføre, at forbrugeren træffer en beslutning, han ellers ikke ville have truffet.¹⁶ Da specialeafhandlingen fokuserer på fremtidige miljøanprisninger, der fremsættes aktivt over for gennemsnitsforbrugeren og ikke på tilbageholdelse af information, vurderes artikel 7 ikke at være relevant for besvarelsen af problemformuleringen. Artikel 7s fulde indhold kan læses direkte i direktivet, og bilag 1 ("*blacklisten*") indeholder en udtømmende liste over specifikke handelspraksisser, der anses for vildledende. Specialeafhandlingen afgrænser sig endvidere fra en nærmere behandling af artikel 12 i UCPD, som vedrører medlemslandenes beføjelser til at stille krav om dokumentation og håndhæve reglerne gennem nationale domstole eller administrative myndigheder. Da denne bestemmelse netop giver medlemslandene mulighed for selv at fastsætte dokumentationskrav og håndhævelsesmekanismer, vurderes det, at en analyse heraf ligger udenfor denne specialeafhandlings fokus på EU-retlige rammer. Det anerkendes, at artikel 12 har relevans for forståelsen af bevisbyrde og dokumentation, navnlig i samspil med artikel 6, idet miljøanprisninger udgør faktiske oplysninger, som i udgangspunktet skal kunne dokumenteres. Specialeafhandlingen fokuserer imidlertid ikke på konkrete nationale forskelle

¹⁶ Europa-Parlamentet og Rådet (2005): Direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis). - Artikel 7. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32005L0029>

i dokumentationskrav eller håndhævelse, da dette ville kræve en komparativ analyse, som ligger uden for specialeafhandlingens formål og omfang.

Specialeafhandlingen afgrænser sig fra en nærmere behandling af generiske miljøanprisninger som beskrevet i GTD artikel 1, stk. 1, litra p. Bestemmelsen omhandler miljøanprisninger, der fremsættes uden tilstrækkelig specifikation og uden en relation til et bæredygtighedsmærke. Generiske miljøanprisninger er ofte uklart formulerede, ikke underbygget med dokumentation samt uden et klart fremadskuende element. Det vurderes derfor, at en analyse af generiske udsagn, såsom “grøn”, “miljøvenlig” eller tilsvarende formuleringer uden fremtidsperspektiv, ikke er fornødent for at besvare problemformuleringen.¹⁷ Derfor vælges det bevidst ikke at analysere generiske miljøanprisninger som et selvstændigt element i denne specialeafhandling. Ligeledes inddrages ikke anprisninger uden miljømæssigt indhold, for eksempel subjektive værdidomme som en bagers påstand om at have “byens bedste romkugler”.¹⁸ Disse udtalelser er udtryk for markedsføringsteknisk overdrivelse og falder uden for rammerne af det retlige fokus på vildledende miljøpåstande.¹⁹ Specialeafhandlingen behandler dermed ikke generelle anprisninger i markedsføringsretten, men afgrænser sig til miljøanprisninger, der indeholder en påstand om en faktisk eller fremtidig miljøpræstation.

Specialeafhandlingen fokuserer alene på miljøanprisninger fremsat på produktniveau og afgrænser sig derfor fra vurderinger på virksomhedsniveau. Selvom direktivet ikke eksplicit

¹⁷ Europa-Parlamentet og Rådet (2024): Direktiv (EU) 2024/825 af 28. februar 2024 om ændring af direktiv 2005/29/EF og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og gennem bedre oplysning. - Præambel 9.

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400825.

¹⁸ Eget eksempel

¹⁹ Europa-Kommissionen (2021): "Meddelelse fra Kommissionen — Vejledning til fortolkning og anvendelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked", Den Europæiske Unions Tidende, C 526 af 29. december 2021

Dette understøttes af Kommissionens fortolkningsguide, hvor det i afsnit 2.5 fremhæves: “Direktivet om urimelig handelspraksis er samtidig baseret på idéen om, at et nationalt forbud mod anprisninger, som kun kan vildlede en meget godtroende, naiv eller overfladisk forbruger (f.eks. »opreklamering« (138)) ville være uforholdsmæssigt og skabe uberettigede hindringer for handelen.” (link senest besøgt d. 11. april 2025).

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2021:526:FULL#ntr138-C_2021526DA.01000101-E0138.

angiver, hvilket niveau vurderingen skal foretages på, støttes denne afgrænsning af præambel 11. Her understreges risikoen for, at et bestemt aspekt af produktet – eksempelvis emballagen – fejlagtigt fremstilles som repræsentativt for hele produktet, for eksempel når der anprises, at produktet er *“fremstillet af genanvendt materiale”*²⁰, selvom dette alene gælder emballagen. Det vurderes, at det netop er i mødet mellem det konkrete produkt og forbrugeren, at risikoen for vildledning opstår. Derfor anlægges analysen med udgangspunkt i produktrelaterede miljøanprisninger anført i markedsføringen, jf. GTD artikel 1, stk. 2, litra b, punkt d.

Slutteligt afgrænses der også fra en selvstændig behandling af TEUF artikel 114 og 169²¹, da formålet med specialeafhandlingen ikke er at foretage en traktatretlig analyse, men derimod at vurdere, hvornår betingelserne for fremtidige miljøanprisninger og miljøpræstationer er opfyldt, således at der ikke foreligger greenwashing. En dybere traktatanalyse vurderes ikke at bidrage væsentligt til besvarelsen af problemformuleringen. De nævnte traktater inddrages alene som fortolkningsramme for direktivbestemmelserne, særligt i forhold til hensynet til forbrugerbeskyttelse og harmonisering af regler for markedsføring i EU.

I det følgende afsnit præsenteres specialeafhandlingens metode, hvor der redegøres for udvælgelsen og fortolkningen af relevante retskilder med henblik på at besvare problemformuleringen.

²⁰ Eget eksempel

²¹ Kommissionen, "Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2005/29/EF og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes stilling i forbindelse med den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og bedre information" [2022] COM (2022) 143 final, s. 5: "*Da disse miljøfordele supplerer de primære mål om forbrugerbeskyttelse og gennemførelse af det indre marked, er artikel 114 i TEUF om gennemførelse af det indre marked under behørig hensyntagen til artikel 169 i TEUF fortsat det rette retsgrundlag.*" (link senest besøgt d. 11. april 2025).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0143>

3. Metodeafsnit

Retsdogmatisk metode

Denne specialeafhandling anvender den retsdogmatiske metode til besvarelse af problemformuleringen, da formålet er at udføre en systematisk analyse og fortolkning af de relevante bestemmelser i GTD og UCPD. Den retsdogmatiske metode anvendes til at analysere, forklare, forstå og systematisere gældende ret (de lege lata) gennem en dybdegående analyse af lovgivningens ordlyd, formål og historiske baggrund.²² Metoden omfatter i denne specialeafhandling to fortolkningsprincipper: ordlydsfortolkning og formålsfortolkning. Ved ordlydsfortolkningen fokuseres der på en præcis forståelse af lovens tekst og de krav, som fremgår af GTDs tilføjelser. Denne tilgang er nødvendig for at fastlægge de specifikke krav for, hvornår en miljøanprisning anses for vildledende eller ej. Formålsfortolkningen benyttes som et teleologisk værktøj, der søger at forstå bestemmelsernes overordnede mål og de hensigter, som ligger bag.²³ Direktivernes forarbejder og præambler inddrages som fortolkningsbidrag for at afdække netop dette formål. Den retsdogmatiske metode bidrager dermed til at belyse, hvordan implementeringen af direktiverne bør gennemføres fremadrettet. Selv om ændringsdirektivet GTD og grunddirektivet UCPD formelt set er to særskilte retsakter, behandles de i denne specialeafhandling som én samlet reguleringsramme. GTD ændrer, tilføjer og omnummererer bestemmelserne i UCPD uden at ændre på det eksisterende artikelsystem. Derfor anvendes den kommende ændring, således at den nye bestemmelse herefter henvises til som artikel 6, stk. 2(d). I analysen tages der udgangspunkt i det anerkendte retskildehierarki inden for EU-retten.²⁴ Øverst i hierarkiet står primærretten, herunder de almindelige retsprincipper såsom proportionalitetsprincippet, jf. TEU artikel 5, stk. 4, efterfulgt

²² Munk-Hansen, Carsten (2021): *Den juridiske løsning: Introduktion til den juridiske metode*, 2. udgave, Djøf Forlag, København, Side 11. <https://vbn.aau.dk/da/publications/den-juridiske-1%C3%B8sning-introduktion-til-den-juridiske-metode-2>.

²³ Munk-Hansen, Carsten (2021): *Den juridiske løsning: Introduktion til den juridiske metode*, 2. udgave, Djøf Forlag, København, Side 51-56 <https://vbn.aau.dk/da/publications/den-juridiske-1%C3%B8sning-introduktion-til-den-juridiske-metode-2>.

²⁴ Europa-Parlamentet (n.d.): "Sources and Scope of European Union Law", Faktaark om Den Europæiske Union, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/6/sources-and-scope-of-european-union-law> og Europa-Kommissionen (n.d.): "EU hierarchy of norms", EUR-Lex, t. (link senest besøgt d. 12. maj 2025) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:norms_hierarchy.

af sekundærretten i form af direktiver og forordninger. Præamblerne benyttes i den forbindelse som fortolkningsbidrag med henblik på at belyse direktivernes formål.

Proportionalitetsprincippet anvendes som et fortolkningsbidrag, idet TEU artikel 5, stk. 4, fastslår, at en foranstaltning ikke må pålægge den enkelte en byrde, der står i misforhold til det mål, der forfølges (*proportionalitet i snæver forstand*).²⁵ Da direktivet endnu ikke er implementeret, er det imidlertid ikke muligt at foretage en endelig vurdering af dets øvrige proportionalitet i praksis. Direktiver som UCPD og GTD udgør i denne forbindelse sekundærret og har bindende virkning for medlemslandene med hensyn til direktivernes tilsigtede mål. I analysen forstås UCPD som *lex generalis*, mens GTD – i kraft af sin karakter som ændringsdirektiv til UCPD – behandles som *lex specialis* med forrang i forhold til UCPD.²⁶²⁷ Direktiver er opbygget af præambler og artikler, hvor præamblerne angiver formål og baggrund for reguleringen, mens artiklerne fastsætter de bindende regler.²⁸²⁹ I analysen tillægges præamblerne særlig betydning, da de bidrager til forståelsen af, hvordan erhvervsdrivende skal forholde sig til de fire betingelser i artikel 6, stk. 2(d), i forbindelse med fremsættelse af fremtidige miljøanprisninger. Sekundære kilder, såsom litteratur og akademiske artikler, inddrages for at belyse det teoretiske grundlag og perspektivere fortolkningen af direktivernes anvendelse i en bredere juridisk kontekst. Da implementeringen, som tidligere nævnt³⁰, først skal finde sted på medlemslandsniveau senest i marts 2026, vil

²⁵ Europa-Kommissionen (n.d.): "Proportionalitetsprincippet", EUR-Lex, (link senest besøgt d. 2. maj 2025). <https://eur-lex.europa.eu/DA/legal-content/glossary/principle-of-proportionality.html>.

²⁶ Munk-Hansen, Carsten (2022). *Retsvidenskabsteori*. 3. udgave. Djøf Forlag, København. Afsnit 7.2. Lex Specialis - Side 328 (link senest besøgt d. 8. februar 2025). <https://vbn.aau.dk/da/publications/retsvidenskabsteori-3>.

²⁷ Kristoffersen, Sonny. "Lex generalis." *Lex – Danmarks Nationalleksikon*. Senest ændret 3. oktober 2024. (link senest besøgt d. 8 februar 2025). https://lex.dk/lex_generalis.

²⁸ Folketingets EU-Oplysning. "Præambel." *Leksikon*. (link senest besøgt d. 11. februar 2025). <https://www.eu.dk/da/leksikon/Praeambel>.

²⁹ Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen, *Fælles praktisk vejledning: Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens fælles praktiske vejledning til alle, der arbejder med affattelse af EU-lovgivning*, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2015 - Side 24, punkt 7.3. (link senest besøgt d. 12. maj 2025). <https://eur-lex.europa.eu/content/techleg/KB0213228DAN.pdf>

³⁰ Læs mere herom i kapitel 1 - Indledning

analysen nødvendigvis være teoretisk og tage udgangspunkt i bestemmelsernes ordlyd og formål, frem for konkrete eksempler på praksisanvendelse.

I nedenstående kapitel foretages en analyse af relevante retskilder med det formål at klarlægge, hvornår anvendelsen af fremtidige miljøanprisninger må anses for forenelig med de krav, der følger af artikel 6, stk. 2(d).

4. Artikel 6, stk. 2(d)

4.1. Proportionalitetsprincippet

Et grundlæggende princip i EU-retten er proportionalitetsprincippet, hvor denne afhandling særligt fokuserer på artikel 5, stk. 4, i TEU. Princippet indebærer, at EUs foranstaltninger ikke må gå videre end nødvendigt for at nå de målsætninger, der er fastlagt i traktaten. Proportionalitetsprincippet fortolkes og anvendes af EU-Domstolen (EUD) gennem en treleddet test. I denne specialeafhandling lægges der dog udelukkende vægt på det tredje led, som vedrører den rimelige afvejning – også kaldet proportionalitet i snæver forstand – hvor det vurderes, om ulemperne ved et indgreb står i et rimeligt forhold til den fordel, der ønskes opnået.³¹ Eftersom proportionalitetsprincippet anvendes som fortolkningsbidrag i analysen af artikel 6, stk. 2(d), er det relevant at vurdere, om de krav og betingelser, der er opstillet for lovlig brug af fremtidige miljøanprisninger, er afbalancerede og rimelige. Set i lyset af proportionalitetsprincippet er det ikke tilstrækkeligt, at reglerne blot er hensigtsmæssige og nødvendige; det skal samtidig sikres, at de ikke pålægger den enkelte erhvervsdrivende en uforholdsmæssig byrde, i forhold til den ønskede forbrugerbeskyttelse og markedsgennemsigtighed.

4.2. Vildledende handlinger

Som en del af gældende ret i EU er det afgørende at præcisere, under hvilke betingelser miljøanprisninger kan kvalificeres som vildledende i henhold til reglerne i UCPD. Dette kapitel belyser, hvornår en erhvervsdrivendes kommunikation i henhold til UCPD kan anses som vildledende og udgør dermed fundamentet for analysen af greenwashing i relation til UCPD artikel 6, stk. 2(d). For at besvare spørgsmålet om, hvornår en handling er vildledende, er det fornødent at klarlægge de retlige rammer for anvendelsen af artikel 6, stk. 2(d) – herunder at det sker på produktniveau, hvad der karakteriserer en miljøanprisning, og slutteligt hvordan begrebet vildledende handling skal forstås.

³¹ Europa-Kommissionen (n.d.): "Proportionalitetsprincippet", EUR-Lex (link senest besøgt d. 11. maj 2025). <https://eur-lex.europa.eu/DA/legal-content/glossary/principle-of-proportionality.html>.

På baggrund af afgrænsningen³² ses der herunder, hvordan miljøanprisninger anvendes i markedsføringen af produkter på produktniveau. I forbindelse med, at erhvervsdrivende i stigende grad benytter miljøanprisninger - herunder løfter om fremtidige miljøforbedringer – opstår spørgsmålet, hvornår sådanne udsagn overskrider grænsen til det vildledende. Endvidere fremgår det af præambel 4 til GTD, at erhvervsdrivende ofte anvender miljøanprisninger, som giver forbrugerne indtryk af, at deres køb bidrager til en lavemissionsøkonomi. Af denne grund kan det være begrundet, at anvendelsesområdet i direktivet knytter sig til specifikke produkter og ikke til de erhvervsdrivendes generelle profil. Derudover fremhæver præambel 11 risikoen for, at enkelte dele af produktet – eksempelvis emballagen – kan frembringe et vildledende indtryk af, at hele produktets miljømæssige egenskaber. Dette understøtter en produktfokuseret fortolkning, men kan samtidig forstås som en åbning for, at virksomhedsniveau også omfattes i visse tilfælde. Da specialeafhandlingen har til formål at vurdere, hvornår en fremtidig miljøanprisning på et konkret produkt kan anses som vildledende, og da det netop er på produktniveau, forbrugerer træffer sine købsbeslutninger, anlægges analysen med dette udgangspunkt. I artikel 2, litra O, definerer GTD en miljøanprisning som et frivilligt udsagn, der bruges i en kommerciel kommunikation, og som angiver eller indikerer, at et produkt har en positiv, neutral eller forbedret indvirkning på miljøet, sammenlignet med andre produkter. Hvis sådanne miljøanprisninger er ubegrundede og dermed vildledende, er der tale om greenwashing.³³

For nærmere at forstå grænsen til det vildledende er det nødvendigt at tage udgangspunkt i UCPD, som danner det forbrugerretlige grundlag. Afsnit 1 i direktivet omfatter situationer, hvor en erhvervsdrivendes kommunikation eller direkte adfærd forhindrer en gennemsnitsforbruger i at træffe informerede og effektive valg. Hertil er forståelsen af en gennemsnitsforbruger essentiel i vurderingen af, om en kommerciel fremstilling er vildledende. I EU-retlig forstand forstås gennemsnitsforbrugerer som en tænkt, men realistisk forbruger, der er almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet. Det indebærer, at forbrugerer har et basalt kendskab til markedet uden at kunne betragtes som ekspert; at forbrugerer er i

³² Læs mere herom i kapitel 2 - Afgræsning

³³ Europa-Kommissionen. *Vejledning om gennemførelsen/anvendelsen af direktiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis*. Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, SWD (2016) 163 final, ledsagedokument til meddelelsen “En omfattende tilgang til at stimulere grænseoverskridende e-handel for Europas borgere og virksomheder”, Bruxelles, 25. maj 2016, Side 108, (link senest besøgt d. 1. april 2025).
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52016SC0163>

stand til at læse og forstå synlige oplysninger uden at foretage en detaljeret undersøgelse; samt at der er en forventning om, at de erhvervsdrivendes påstande er sandfærdige uden behov for efterprøvning. Det udledes derfor, at begrebet ikke skal forstås statisk, men snarere som en retlig konstruktion, der sikrer, at de erhvervsdrivende ikke udnytter gennemsnitsforbrugernes rimelige tillid til en anvendt markedsførings sandfærdighed.³⁴

Som tidligere anført indeholder afsnit 1 i UCPD reglerne for, hvad der udgør vildledende handelspraksis. Afsnittet sonderer mellem to former for vildledning: vildledende handlinger, som reguleres i artikel 6, samt vildledende udeladelser i artikel 7.³⁵ De relevante tilføjelser fra GTD, i relation til problemformuleringen, foretager udelukkende ændringer til artikel 6, stk. 2. Artiklen beskriver en vildledende handling som en praksis, der:

“(...) indeholder urigtige oplysninger og derfor er usandfærdige eller f.eks. i kraft af sin generelle fremstillingsform vildleder eller kan forventes at vildlede en gennemsnitsforbruger (...)”.

En sådan vildledning forhindrer dermed forbrugernes mulighed for at agere som en oplyst og rationel aktør på markedet. Formålet med GTDs tilføjelser er at forbyde miljøanprisninger, der – efter en konkret vurdering – anses for at udgøre en vildledende handling.

I nedenstående afsnit rettes fokus mod de specifikke betingelser i UCPD artikel 6, stk. 2(d).

4.3. Fire kumulative betingelser

Af artikel 6, stk. 2(d), i GTD fremgår det, at fire betingelser skal være opfyldt, førend miljøanprisninger vedrørende fremtidige miljøpræstationer kan anses for lovlige. Selvom direktivet ikke udtrykkeligt fastslår, at de fire betingelser skal opfyldes kumulativt, skal en sådan fortolkning anvendes baseret på en sproglig og kontekstuel vurdering. For det første anvender ordlyden i både artikel 1, stk. 2, litra b, punkt d og præambel 4 konjunktionen ‘og’

³⁴ Europa-Parlamentet og Rådet (2005): Direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis). - Præambel 18

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32005L0029>

³⁵ Læs mere herom i kapitel 2 - Afgrænsningen

mellem betingelserne, hvilket indikerer, at alle på hinanden følgende krav skal være opfyldt samtidig.

For det andet understreges direktivets formål i præambel 4 for en streng regulering, hvilket yderligere understøtter en kumulativ fortolkning. Endvidere støttes denne fortolkning af litteraturen, hvor Bert Keirsbilcks analyse³⁶ eksplicit peger på, at betingelserne skal anses som kumulative. Det skal ydermere pointeres, at det af Keirsbilcks artikel må forstås, at der ikke for nuværende findes en guide fra EU, om fortolkningen af de fire kumulative betingelser. Dette må i stedet bero på en fremtidig opdatering af UCPD-fortolkningsguiden³⁷ og på de individuelle medlemslandes implementeringer og fortolkninger.

I forlængelse af dette ses der herunder nærmere på indholdet af de fire kumulative betingelser, som de fremgår af artikel 6, stk. 2(d) og præambel 4. Artiklens ordlyd præsenteres først, og derefter bliver formålet uddybet af teksten fra præambel 4.

1. Den første betingelse kræver, at miljøanprisninger understøttes af *“klare, objektive, offentlige tilgængelige og verificerbare forpligtelser”*.
2. Den anden betingelse pointerer, at forpligtelser skal fastsættes i en *“detaljeret og realistisk gennemførelsesplan, der omfatter målbare og tidsbestemte mål”*, der viser *“hvordan disse forpligtelser og mål vil blive nået”* og som *“bør indeholde alle de relevante elementer, der er nødvendige for at opfylde forpligtelserne, såsom budgetmidler og teknologisk udvikling, hvor det er relevant og i overensstemmelse med EU-retten.”*.
3. Den tredje betingelse forudsætter, at gennemførelsesplanen *“regelmæssigt kontrolleres af en uafhængig tredjepartsekspert”*, og som *“bør være uafhængig af den erhvervsdrivende, fri for interessekonflikter og med erfaring og kompetence inden for*

³⁶ Kiersbilck, Bert: Empowering Consumers for the Green Transition: Overview of Directive (EU) 2024/825, ProQuest, offentliggjort 1. november 2024, side 208 afsnit b (link senest besøgt d. 28. marts 2025).

<https://www.proquest.com/docview/3142620171?sourcetype=Scholarly%20Journals>.

³⁷ Europa-Kommissionen (2021): "Meddelelse fra Kommissionen — Vejledning til fortolkning og anvendelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked", Den Europæiske Unions Tidende, C 526 af 29. december 2021 (link senest besøgt d. 20. marts 2025). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021XC1229%2805%29&qid=1640961745514>.

miljøspørgsmål” og som “bør være i stand til regelmæssigt at overvåge den erhvervsdrivendes fremskridt med hensyn til forpligtelserne og målene, herunder milepælene for at nå dem.”.

4. Den fjerde og sidste betingelse fastslår, at den erhvervsdrivende bør sikre, at tredjepartsekspertens regelmæssige konklusioner er *“tilgængelige for forbrugeren”*.

Selvom betingelserne fremgår i en bestemt rækkefølge i direktivet, tilgås de i analysen ikke kronologisk. I stedet anvendes en rækkefølge, der afspejler den indbyrdes logik bag GTDs kumulative krav: Uden en uafhængig tredjepartsekspert kan gennemførelsesplanen ikke verificeres; en gennemførelsesplan kan ikke være fyldestgørende, hvis den ikke er detaljeret; målene kan ikke anses for realistiske, hvis de ikke er målbare og tidsbestemte; og i fraværet af alle disse elementer kan informationerne ikke gøres tilgængelig for forbrugeren. Således kan en fremtidig miljøanprisning kun undtages fra at blive kvalificeret som vildledende efter artikel 6, stk. 2(d), hvis alle fire krav er opfyldt samtidig.

For at opnå en grundig forståelse af begreberne adskilles der desuden mellem substantiver og adjektiver i betingelserne. Det er fornødent først at fastslå, hvad eksempelvis en forpligtelse er, før det kan vurderes, hvordan en sådan kan være *klar, objektiv, offentligt tilgængelig og verificerbar*.

Baseret på ovenstående struktur fremgår det, at tredjepartsverifikation er afgørende for de resterende krav. For at analysere kriteriet må det derfor indledningsvis afklares, hvad der kvalificerer en ‘uafhængig ekspert’ – herunder også kravene om manglende interessekonflikter, de faglige kompetencer og den regelmæssige revision af planerne.

4.3.1. Uafhængig tredjepartsekspert

I det følgende afsnit analyseres betydningen af kravet om en uafhængig tredjepartsekspert. For at skabe klarhed over betingelsen undersøges det, hvad der kendetegner en sådan ekspert, hvilke faglige kompetencer vedkommende skal besidde, samt hvordan begreberne ‘uafhængighed’ og ‘tredjepart’ skal forstås.

Med henblik på at belyse tredjepartsekspertens rolle og funktion tages der udgangspunkt i præambel 4 til GTD, hvor begrebet introduceres første gang:

"(...) tredjepartsekspert, som bør være uafhængig af den erhvervsdrivende, fri for interessekonflikter og med erfaring og kompetence inden for miljøspørgsmål, og som bør være i stand til regelmæssigt at overvåge den erhvervsdrivendes fremskridt (...)".

Begrebet 'uafhængighed' henviser i denne henseende til, at den pågældende ekspert skal være klart adskilt fra den erhvervsdrivende. I forlængelse heraf forstås 'tredjepart' som en juridisk eller fysisk person, der ikke er nærtstående til den erhvervsdrivende, og som derfor må betragtes som en udenforstående aktør uden direkte interesse i sagens udfald. Herunder må det forstås, at der ikke må foreligge nogen form for økonomiske, personlige eller professionelle interesser mellem parterne, ligesom øvrige interessekonflikter skal være udelukket.³⁸ Hvad der forstås ved uafhængighed bør i realiteten opdeles i to: den faktiske uafhængighed - hvor ekspertens dømmekraft reelt er fri for påvirkning af den erhvervsdrivende - og den opfattede uafhængighed, altså hvordan omgivelserne, i dette tilfælde navnlig forbrugerne, oplever eksperten som neutral.

Det må derfor forstås, at selvom den faktiske uafhængighed kan vurderes som uangribelig, kan den i praksis fejle, hvis ikke forbrugerne også opfatter eksperten og dennes vurderinger som uafhængige. I forbindelse med ønsket om høj forbrugerbeskyttelse og tillid til det indre marked må den opfattede uafhængighed anses som en central del af opfyldelse af kravet, selvom det må antages at være vanskeligt at udtrykke regulatorisk. EU-kommissionens screening i 2020³⁹ viste, at 42% af de undersøgte miljøanprisninger var vage eller vildledende, mens 40% helt manglede dokumentation. Tallene fra denne screening afslørede, at nogle erhvervsdrivende allerede, bevidst eller ubevidst, anvendte miljøanprisninger, som kunne anses som vildledende. På baggrund heraf vurderes det i denne specialeafhandling, at forbrugerne muligvis allerede har udviklet en vis mistillid til de erhvervsdrivende – en mistillid, der bør afhjælpes med fokus på en klart opfattet uafhængighed. Yderligere anses denne mistillid for forsøgt afhjulpet med kravet om offentlig tilgængelighed af tredjepartens redegørelser, da det giver forbrugerne en åbenlys mulighed for selv at efterprøve tredjepartens vurdering, såfremt den præsenteres i et forståeligt format. En tilstrækkelig tilgængelighed af tredjepartsekspertens arbejde tillader

³⁸ Den Danske Ordbog. "Tredjepart." Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, 2023, (link senest besøgt d. 24. april 2025) <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=tredjepart>.

³⁹ Europa-Kommissionen (2021): Pressemeddelelse IP/21/269, "Screening af hjemmesider for 'greenwashing': Halvdelen af grønne påstande mangler dokumentation", offentliggjort 28. januar 2021 (link senest besøgt d. 20. april 2025) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_269

dermed forbrugerne at indgå som kontrollanter, hvilket i sig selv er med til at øge troværdigheden af miljøanprisningerne. Dette analyseres i afsnittet om tilgængelighed, jf. 4.3.4.

En anden tilgang til uafhængigheden, som bør belyses, er metode og honorar. Direktivet pålægger de erhvervsdrivende at sikre, at ” (...) *de regelmæssige konklusioner fra den uafhængige tredjepartsekspert gøres tilgængelige for forbrugerne (...)*”.⁴⁰

Det må derfor forstås sådan, at ikke blot resultaterne, men også selve ekspertens arbejdsgrundlag, bør kunne efterprøves. I praksis vil en sådan to-delning af direktivkravet kunne efterleves ved, at den endelige konklusion indeholder et indledende, kortfattet bilag, der fremhæver de centrale forudsætninger, milepæle og hovedresultater, i et format, som er tilgængeligt for forbrugerne. Dette giver gennemsnitsforbrugerne mulighed for at danne sig et let overblik. Herefter kunne den fulde rapport med datakilder, usikkerhedsanalyser og standardgrundlag præsenteres og forklares i sin helhed. Denne model tillader, at både forbrugerne og andre eksperter får adgang til information i et format, som gør det muligt for presse, NGO'er eller konkurrenter, at gentage beregningerne eller forstå argumenterne bag rapportens indhold. Hvor denne tilgang belyser metodetransparens, bør der også tages hensyn til honorartransparens.

For at kunne vurdere en tredjepartseksperter uafhængighed er det nødvendigt at kende til, hvordan en sådan betales for deres arbejde. Direktivet forholder sig ikke til, hvem der skal betale herfor, hvilket efterlader spørgsmålet ubesvaret. En antagelse kan derfor være, at tredjepartseksperter skal hyres af den erhvervsdrivende selv, hvilket kunne påvirke opfattelsen af uafhængighed. For at bevise loyalitetsfrihed mellem tredjepartseksperter og den auditerede virksomhed kan der ses til standarder som ISO/IEC 17029⁴¹, som kræver, at en verifikationspart kan dokumentere, hvordan risikofaktorer som finansielle egeninteresser ikke

⁴⁰ Europa-Parlamentet og Rådet (2024): Direktiv (EU) 2024/825 af 28. februar 2024 om ændring af direktiv 2005/29/EF og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og gennem bedre oplysning. - Præambel 4 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400825.

⁴¹ Europa-Kommissionen. The new legislative framework and the eco-management audit scheme (EMAS). (link senest besøgt d. 27. april 2025). https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/european-standards/harmonised-standards/new-legislative-framework-and-eco-management-audit-scheme_en?prefLang=da

udgør en trussel mod den ønskede upartiskhed. Samtidig kan der ses til lignende sektorer, hvor en udefrakommende skal verificere en virksomheds data. En sådan sektor er eksempelvis revisionsbranchen, som er underlagt reglerne i Revisionsforordningen (EU) 537/2014⁴², herunder artikel 13, hvor et revisorfirma årligt skal offentliggøre indtægter opdelt på revisionshonorar og andre ydelser for at være transparente omkring eventuelle økonomiske afhængigheder.

Af ovenstående må det derfor forstås, at før en tredjepartsekspert kan efterleve kravet om uafhængighed, bør der tages højde for både metode- og honorartransparens. Hvis en af disse ikke efterleves, kan det ikke afvises, at der ikke opstår mistillid fra forbrugerne, hvilket undergraver ønsket om et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, jf. TEUF artikel 169.

Hvordan den praktiske verifikationsprocedure kommer til at udfolde sig, forholder direktivet sig ikke specifikt til. Skeles der igen til ISO/IEC 17029, anbefales der dog en kombination af to metoder: dokumentkontrol og auditbesøg. Ved dokumentkontrollen modtager eksperten alle de relevante dokumenter, som er nødvendige for en grundlæggende kontrol og verifikation af gennemførelsesplanen. Denne 'papirkontrol' kan derefter suppleres med fysisk fremmøde hos den erhvervsdrivende, hvor opfølgende spørgsmål eller videre undersøgelser foretages og afklares. Efter en sådan audit, dokumenterer eksperten sine fund i sin redegørelse, inklusive beskrivelser af, hvor stor en del af verifikationen der baserer sig på dokumentgennemgang, og hvor stor en del der baserer sig på fysisk inspektion.

Det fremgår endvidere af præambel 4, at eksperten skal have ”(...) *erfaring og kompetence inden for miljøspørgsmål (...)*”.⁴³ Da der ikke fremgår en nærmere uddybning af dette i direktivteksten, må det anskues i forlængelse af direktivets formål. Før forbrugerne kan have tillid til en erhvervsdrivendes miljøanprisninger, kræver det, at tredjepartseksperten har

⁴² Europa-Parlamentet og Rådet. Forordning (EU) nr. 537/2014 af 16. april 2014 om specifikke krav til lovpligtig revision af virksomheder af interesse for offentligheden og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2005/909/EF. Den Europæiske Unions Tidende, L 158, 27. maj 2014, s. 77–112. (link senest besøgt d. 20. april 2025). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0537>.

⁴³ Europa-Parlamentet og Rådet (2024): Direktiv (EU) 2024/825 af 28. februar 2024 om ændring af direktiv 2005/29/EF og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og gennem bedre oplysning. Præambel 4. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400825.

kompetencer til at levere en verifikation, som understøtter den pålidelighed og sammenlignelighed, der er nødvendig for, at en gennemsnitsforbruger kan træffe informerede valg på det indre marked. Af denne forståelse må der tages hensyn til forskellige dele af ekspertens kompetencer. Det altovervejende grundlag må bero på, at eksperten behersker miljøfaglige kernekompetencer. I praksis kan begrebet 'miljøspørgsmål' relatere sig til at omfatte alle de påvirkninger, der indgår i EU-Kommissionens Environmental Footprint (EF)-metode.⁴⁴ Denne metode indeholder 16 indvirkningskategorier, som en tredjepartsekspert – i lyset af kravet om erfaring og kompetence – bør kunne beherske for at kunne identificere eventuelle problemer i den erhvervsdrivendes miljøanprisning.

Kernekompetencerne må derfor forstås som en tværfaglig forståelse af en bred vifte af miljørelaterede problemstillinger. For at tredjepartseksperter løbende kan verificere en erhvervsdrivendes fremdrift, kræver det endvidere, at der foreligger kompetencer inden for auditering. Tredjeparten bør i denne forbindelse kunne planlægge stikprøver, vurdere bevisgrundlag og dokumentere sine konklusioner i et let forståeligt format. Hertil kræves det dermed også en evne til at omsætte komplekse data til et forståeligt resumé. Samlet set må kompetencespørgsmålet forstås ud fra en bred forståelse af formålet med verificeringen, den endelige tilgængelighed og transparensen for forbrugerne. En tredjepartsekspert bør derfor have en bred, tværfaglig profil for at levere den troværdig, som både lovgivere og forbrugerne forventer.

Direktivet forudsætter, at tredjepartseksperter har tilstrækkelig adgang til alle relevante oplysninger, for at kunne verificere en miljøanprisning fyldestgørende. Præambel 4 til GTD fremhæver, at en erhvervsdrivendes gennemførelsesplan bør indeholde *"(...) alle de relevante elementer, der er nødvendige for at opfylde forpligtelserne, såsom budgetmidler og teknologisk udvikling, hvor det er relevant og i overensstemmelse med EU-retten (...)".* Der bør i denne forbindelse tages højde for det praktiske scenarie, hvor en erhvervsdrivendes løsning baseres på intern knowhow⁴⁵, og hvor der derfor opstår en balancevurdering mellem verifikationsbehovet og de erhvervsdrivendes ret til forretningshemmeligheder. Erhvervsdrivende i EU har ifølge direktiv (EU) 2016/943 om beskyttelse af fortrolig knowhow

⁴⁴ Europa-Kommissionen. Environmental Footprint Methods. Green Forum, 2024. (link senest besøgt d. 29. april 2025). https://green-forum.ec.europa.eu/environmental-footprint-methods_en

⁴⁵ Kocktvedgaard, Mogens og Hansen, Mogens. "Knowhow." Senest ændret 8. marts 2017, Den Store Danske, (link senest besøgt d. 14. maj 2025) [lex.dk https://lex.dk/knowhow](https://lex.dk/knowhow)

og fortrolige forretningsoplysninger⁴⁶ en beskyttet ret til at holde informationer hemmelige, hvis de har kommerciel værdi. Dog tillader præambel 21 til samme direktiv en retslig afvejning af interesser, herunder forbrugernes beskyttelse, hvilket må forstås som et hensyn til, at beskyttelsen af forretningshemmeligheder ikke må underminere hensyn som forbrugersikkerhed og miljøbeskyttelse. Hvordan en sådan balancegang kommer til at se ud i praksis, må igen bero på den fremtidige implementering. Perspektiveres der til de standarder,⁴⁷ som akkrediteringsorganerne anvender, vil en tredjepartsverificering være pålagt at behandle alle oplysninger fra klienten som fortrolige. Med en sådan standard som udgangspunkt, får tredjepartseksperter adgang til den relevante information, men er samtidig pålagt et ansvar for, at den specifikke viden ikke når offentligheden, medmindre det er nødvendigt for den samlede vurdering over for forbrugeren.

Det må derfor forstås af ovenstående, at for at sikre gennemsigtighed bør tredjepartseksperter have fuld adgang til de data, der kræves for at verificere forpligtelsen, mens den offentlige rapport kun bør indeholde det, forbrugerne behøver for at forstå og sammenligne erhvervsdrivendes forpligtelser.

Et supplement til dette hensyn er spørgsmålet om proportionalitet. I henhold til TEU artikel 5, stk. 4, skal EU-foranstaltninger være egnede og nødvendige uden at påføre de erhvervsdrivende uproportionale byrder. Det vurderes, at tredjepartsverifikation – når den udføres uafhængigt og kvalificeret – netop opfylder dette. Den sikrer effektiv forbrugerbeskyttelse, reducerer risikoen for greenwashing og styrker tilliden til markedets bæredygtighedskommunikation.

Sammenfattende må det konkluderes, at kravet om en uafhængig tredjepartsekspert er afgørende for direktivets effektivitet. Som det fremgår af analysen, er netop uafhængigheden og den faglige kvalifikation af eksperter, centrale elementer i vurderingen af, om en miljøanprisning er lovlig. Uden disse elementer risikerer systemet at svinge sit formål, og forbrugeren efterlades med uverificerbare og potentielt vildledende påstande.

⁴⁶ Europa-Parlamentet og Rådet. Direktiv (EU) 2016/943 af 8. juni 2016 om beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger (forretningshemmeligheder) mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse. Den Europæiske Unions Tidende, L 157, 15. juni 2016, s. 1–12 (link senest besøgt d. 20. april 2025). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016L0943>.

⁴⁷ Se her ISO/IEC 17029 eller ISO 14065, s. 19

I det følgende analyseres betingelsen om, at miljøanprisninger skal være understøttet af en detaljeret og realistisk gennemførelsesplan, hvilket er fundamentalt for tredjepartens vurderingen af den erhvervsdrivendes forpligtelser.

4.3.2. Gennemførelsesplan

For at fremtidige miljøanprisninger ikke skal anses som en vildledende handling, skal de ifølge UCPD artikel 6, stk. 2(d), være underbygget af en detaljeret og realistisk gennemførelsesplan. Spørgsmålet bliver herefter, hvad en gennemførelsesplan bør indeholde, hvad det vil sige, at en plan både skal være detaljeret og realistisk, samt hvorfor dette er afgørende for vurderingen af, om en miljøanprisning er vildledende.

For at klarlægge ovenstående tages der udgangspunkt i præambel 4 til GTD:

“(...) fastsat i en detaljeret og realistisk gennemførelsesplan, der viser, hvordan disse forpligtelser og mål vil blive nået, og hvori der afsættes ressourcer med henblik herpå. Denne gennemførelsesplan bør indeholde alle de relevante elementer, der er nødvendige for at opfylde forpligtelserne, såsom budgetmidler og teknologisk udvikling, hvor det er relevant og i overensstemmelse med EU-retten (...)”.

Af præambel 4 må særligt tre punkter fremhæves: For det første kræver præamblen, at gennemførelsesplanen skal vise ” (...) hvordan disse forpligtelser og mål bliver nået (...)”, hvoraf det må forstås - særligt med brugen af ordet *hvordan* - at planen skal etablere en klar kausal sammenhæng mellem hvert tiltag og det overordnede klimamål. Det er derfor ikke tilstrækkeligt blot at opliste de tiltænkte tiltag eller for eksempel at angive et procentuelt reduktionsmål uden også at beskrive den tekniske og tidsmæssige sammenhæng mellem indsats og målet.

For det andet præciserer præamblen, at gennemførelsesplanen bør ” (...) indeholde alle de relevante elementer (...) såsom budgetmidler og teknologisk udvikling (...)” hvilket illustrerer, at direktivet anser finansiering, kapitalkrav og teknologiske parametre som essentielle i beskrivelsen af en forpligtelses realisme. Det må derfor forstås, at det ikke er tilstrækkeligt, for eksempel at antyde, at ”*passende ressourcer*” vil blive afsat, eller at ”*nye teknologier*” vil indgå i opfyldelsen af målene. Planen må i stedet indeholde kvantificerbare investeringer, beskrive de anvendte teknologier samt angive de tidsbestemte mål og delmål. Nødvendigheden af disse

beskrivelser skal ses i sammenhæng med den uafhængige tredjepartsekspert og dennes verificeringsarbejde.

Endelig kan det af præambel 4 udledes, at en gennemførelsesplans realisme knytter sig til to forhold: at de afsatte ressourcer skal være ”(...) *i overensstemmelse med EU-retten (...)*” og at planen skal ”(...) *regelmæssigt verificeres af en uafhængig tredjepartsekspert (...)*”. Realisme skal derfor indledningsvist forstås som både en juridisk gennemførlighed og som noget, der kan kvalitetssikres af en ekstern verificering. Samtidig kan en plan heller ikke bero på antagelser, der strider imod gældende EU-ret. Her skal der tages hensyn til både de EU-retlige regler om for eksempel offentlig støtte og de erhvervsdrivendes egen retssikkerhed, som beskrevet i afsnit 4.3.1.

De tre kernepunkter vil herefter blive undersøgt nærmere: først, hvad der forstås ved detaljeret, derefter, hvad realitet indebærer, og til sidst, hvordan planens indhold og tredjepartens rolle tilsammen sikrer en troværdig og gennemsigtig præsentation for forbrugeren. Som beskrevet indeholder artikel 6, stk. 2(d), et krav til en plan, som viser, hvordan forpligtelserne og målene bliver nået, mens præambel 4 indskærper, hvad planen bør indeholde. Kravene hertil understøtter direktivets formål om forbrugerbeskyttelse, da mangel på information kan medvirke til, at forbrugerne lader sig påvirke af udokumenterede løfter, hvilket kan medvirke til falske forventninger og lede til konkurrenceforvridning – altså, at erhvervsdrivende, som faktisk investerer i bæredygtige tiltag, konkurrerer mod andre erhvervsdrivende, som blot anvender ikke-understøttede påstande. Detaljegraden har derfor en afgørende virkning i forhold til det indre marked, hvilket understøtter dens betydning i den samlede vurdering af en forpligtelse. Før en tredjepart kan verificere en forpligtelse, bør det afklares, hvad der kan forventes som minimumskrav til detaljerne.

For eksempel bør et mål om reduktioner beskrives med enhedsbestemmelser, såsom “-0.15 kg CO₂-eq pr. enhed”⁴⁸, og samtidig angive, hvornår målet forventes opfyldt i en tidslinje med milepæle. Tidslinjen bør, i forlængelse af detaljegraden, angives så præcist som muligt, så en reduktion ikke blot forventes opfyldt “hurtigst muligt”, men for eksempel med angivelsen “udgangen af Q3 2026”. En sådan angivelse er kontrollerbar, selvom en specifik dato ville

⁴⁸ Eurostat. Glossary: Carbon dioxide equivalent. Statistics Explained. (link senest besøgt d. 1. maj 2025). https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Carbon_dioxide_equivalent

være mest optimal. Fraværet på en tidshorisont bør derfor anses som en manglende detalje i den samlede vurdering af målene, som dermed ikke vil kunne verificeres af en tredjepart.

Målene bør samtidig understøttes af beskrivelser af de kapitalallokeringer, den erhvervsdrivende foretager sig i forbindelse med udførelsen - både på kort og lang sigt. For eksempel bør et mål om reduktioner, baseret på udviklingen af en ny teknologi, fremlægges med et finansielt belæg, som gør det muligt for tredjeparten at verificere målet. Hertil skal det dog vurderes, om tredjeparten bør forventes at have finansielle kompetencer, jf. diskussionen i afsnit 4.3.1 eller om den erhvervsdrivende selv bør tilføje et ekstra lag af verificering, ved at inddrage en revisor eller anden finansiell kyndig for at bekræfte tallene. En målsætning uden finansielt belæg kan ikke anses som andet end en upålidelig hensigt. Såfremt målsætningen ikke bygger på fremtidig udvikling af teknologier, men på allerede eksisterende muligheder, bør disse kunne identificeres og beskrives i en sådan grad, at tredjepartseksperter kan adressere datakilderne under sin verifikation. En sådan identifikation af teknologier kan enten bygge på ISO-certificeringer eller på tekniske fagblade, der er relevante for det anvendte materiel eller de anvendte metoder.

Detaljeringskravet er derfor afgørende for tredjepartens verifikation, da mangel på sådanne oplysninger gør det vanskeligt for tredjeparten at opstille revisionskriterierne for den løbende revision af målsætningerne. I fraværet af denne efterprøvelse og løbende opsyn svækkes planens praktiske anvendelighed, hvilket i sidste ende kan skabe mistillid til forpligtelsen, da forbrugerne mister muligheden for løbende, at holde sig informerede om de erhvervsdrivendes målsætninger og efterlevelse af forpligtelserne. En forpligtelse bør derfor opdeles i delmål med tidsbestemte milepæle, finansielle forpligtelser på både kort og lang sigt samt teknologivalg og beskrivelse af både den potentielle udvikling og anvendelse heraf. Fraværet af denne detaljegråd ugyldiggør planen i direktivets forstand, hvilket kan efterlade forpligtelsen som en vildledende handling.

I det næste undersøges realitetskravet og bygger videre på planens indbyrdes afhængighed med tredjepartseksperter. Mens kravet om detaljer sikrer informationsdybde, skal kravet om realisme sikre, at oplysningerne i planen hviler på teknisk, økonomisk og retlig plausibilitet.

Ordlyden af artikel 6, stk. 2(d), sammenkæder de to krav, da planen skal være “(...) *detaljeret og realistisk* (...)”, og præambel 4 binder samtidig realismen til de afsatte ressourcer og den løbende tredjepartsverifikation. En erhvervsdrivende kan godt beskrive et mål yderst detaljeret,

men hvis det ikke er realistisk i praksis, efterlades målet som uopnåeligt. I denne henseende bør kravet om realisme ses som den afgørende hindring for, at forpligtelser ikke blot udgør tomme klimaløfter.

Den fornødne realisme af planens målsætninger bygger i første omgang på, at planen kan finansieres inden for den erhvervsdrivendes formåen. Målsætninger om, at den erhvervsdrivende har i sinde at optag lån eller anvende ekstern kapital i opfyldelsen af sine målsætninger, kan ikke anses som realistiske, hvis de ikke samtidig underbygges af låneaftaler, hensigtserklæringer eller budgetallokeringer. Dermed fremgår det tydeligt, at de nødvendige økonomiske ressourcer skal være tilgængelige for hele perioden. I de økonomiske overvejelser bør der også tages højde for de antagelser, der ligger til grund for de anvendte beløb. Beregninger af budgetter og fremtidige udgifter bør samtidig inkludere vurderinger af de finansielle risici, der er forbundet med fremtidsinvesteringer. Centrale antagelser om energipriser, renteniveau eller valutakurser bør gennemregnes og kunne præsenteres som alternative scenarier. Dette sikrer, at tredjepartseksperter er i stand til at teste den økonomiske plans robusthed og dermed dens realisme. Formuleringer som *“passende ressourcer”* fejler i denne henseende ikke blot som tilstrækkeligt detaljerede, men også i relation til realismen, da en manglende prissættelse af tiltagene blot efterlader en hensigtserklæring uden reel virkning.

En plans realisme, set i forhold til den tekniske formåen, må anses som værende realistisk, hvis de forudsatte teknologier er mulige inden for den fastsatte tidshorisont. Som relevant målestok for dette kan EU-kommissionens fælles Technology Readiness Level-skala (TRL 1-9)⁴⁹ anvendes. Skalaen har til formål at måle *‘modenheden’* af grønne teknologier, hvor TRL 1 betegner en rent teoretisk idé, TRL 6 et fuldskala-pilotforsøg i relevant miljø, og TRL 9 fuldt kommerciel drift. Med udgangspunkt i denne skala, bør de erhvervsdrivende ikke indregne teknologier, som placerer sig under TRL 7 – altså løsninger, der endnu ikke er demonstreret i industriel skala. På dette niveau har de erhvervsdrivende formentlig en referenceramme fra andre erhvervsdrivendes positive anvendelse af teknologien, hvilket kan underbygge realismen. Såfremt en erhvervsdrivende planlægger at anvende teknologier på et niveau under TRL 7, bør planen suppleres af tids- og investeringsplaner for, hvordan teknologien forventes

⁴⁹ Europa-Kommissionen. *Technology Readiness Level: Guidance Principles for Renewable Energy Technologies – Annexes*. Luxembourg: Publikationskontoret for Den Europæiske Union, 2017. (link senest besøgt d. 3. maj 2025). <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1da3324e-e6d0-11e7-9749-01aa75ed71a1/language-en>.

testet, anvendt og skaleret på sigt. På baggrund af dette er det derfor ikke tilstrækkeligt at erklære anvendelsen af for eksempel *“en banebrydende ny teknologi”*⁵⁰, uden også at forholde sig til det aktuelle TRL-niveau, beskrivelsen af teknologiens ophav, den planlagte dato for kommerciel idriftsættelse og lignende præciseringer. Disse oplysninger gør det muligt for tredjepartseksperter at fastsætte revisionsmilepæle for anvendelsen. En plans realisme forudsætter også en grundig overvejelse af de barrierer, som kan have betydning for de fremtidige målsætninger. Som nævnt bør der finansielt tages højde for råvare- og energiprisændringer, men også forhold som leverandørforsinkelser, regulatoriske ændringer og lignende kan have en afgørende effekt på opfyldelsen af målene. Ved at den erhvervsdrivende forholder sig til disse risikofaktorer, viser den samtidig, at den ønsker planens gennemførelse, og tredjepartseksperter får mulighed for et overblik over de potentielle faldgruber, en plan kunne indeholde. Det skal heraf forstås, at en plan, som ikke forholder sig til væsentlige risici, må anses som ikke-troværdig - også selvom budget og teknologi ellers er nøje præciseret.

Af ovenstående må det derfor forstås, at før en gennemførelsesplan kan anses som realistisk, bør den indeholde gennearbejdede finansielle overvejelser og dokumentation for både den forventede finansiering og de planlagte investeringer. Den bør også afspejle et teknologiniveau, der som udgangspunkt svarer til TRL-niveau 7 eller højere, medmindre dette suppleres af en nøje beskrevet plan for tid og kapital. Endelig skal gennemførelsesplanen være forenelig med gældende EU-ret, herunder regler om statsstøtte samt beskyttelsen af erhvervsdrivendes forretningshemmeligheder og konkurrenceevne. Fraværet af de fremhævede detaljer gør planen uholdbar og underminerer både tredjepartsverifikationen og forbrugernes mulighed for at træffe et informeret valg.

En gennemførelsesplans detaljerings- og realismegrad er derfor ikke kun et teknisk krav over for tredjepartseksperter og dennes verifikation, men også en forudsætning for forbrugernes adgang til at efterprøve de klimaløfter, de erhvervsdrivende frembringer. Da en gennemsnitsforbruger hverken antages at have ekspertviden eller adgang til interne regnskabs- eller teknologirapporter fra den erhvervsdrivende, må planen også formidles i en form, som sikrer gennemsigtighed og tilgængelighed. Her er det tredjepartseksperterens opgave at formidle gennemførelsesplanen i et overskueligt, forståeligt, troværdigt, og brugervenligt format. For at gøre en plan overskuelig bør hovedpunkterne - såsom mål, delmål, tidsramme og milepæle - præsenteres i et kortfattet resumé, som hurtigt giver forbrugerne det nødvendige overblik.

⁵⁰ Eget eksempel

Forbrugeren har næppe en forståelse af de fagtermer og det tekniske sprog, der anvendes i planen. Derfor bør de udarbejdede budgettal eller forkortede teknologistandarder forklares i lægmandstermer, så det bliver tilgængeligt for ikke-fagfolk at vurdere indholdet.

Troværdigheden bør bestå i at kvantificere delmål og budgetposter samt referere til relevant dokumentation, så forbrugerne selv kan nærstudere indholdet. Gennemsigtigheden af planen er essentiel for troværdigheden af både forpligtelsen og den erhvervsdrivende som helhed og skal være med til at sikre et velfungerende indre marked. Endelig bør planen fremstå brugervenlig og ikke gemmes væk bag loginsider, betalingsmurer eller komplicerede downloadforløb. Dette afdækkes nærmere i afsnit 4.3.4. En plan, som ikke overholder ovenstående kriterier, vurderes ikke at give forbrugerne et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, om løfterne er realistiske, hvilket kan føre til, at transaktionsbeslutninger træffes på baggrund af falske eller vildledende forudsætninger.

Gennemførelsesplanens detalje- og realitetsgrad er derfor ufravigelig nødvendige for, at tredjepartseksperter kan foretage en fyldestgørende vurdering af en erhvervsdrivendes forpligtelse og udgør samtidig en adgang for forbrugerne til at opnå indsigt i de erhvervsdrivendes målsætninger.

I følgende afsnit undersøges, hvad en forpligtelse indebærer, og hvordan denne danner grundlag for de øvrige kriterier.

4.3.3. Forpligtelse

Den første af de fire kumulative betingelser i UCPD artikel 6, stk. 2(d), angiver, at fremtidige miljøanprisninger skal være forankret i klare, objektive, offentlige tilgængelige og verificerbare forpligtelser. En forpligtelse må i denne sammenhæng forstås som det grundlæggende løfte, den erhvervsdrivende præsenterer for gennemsnitsforbrugerne, og som danner udgangspunktet for den efterfølgende gennemførelsesplan og vurderingen heraf af den uafhængige tredjepart. Derfor skal forpligtelsen være tilstrækkelig præcis, kontrollerbar og have et vist niveau af realisme, før den kan anses for at udgøre en retligt holdbar miljøanprisning. Grundlæggende skyldes dette, at hvis de fire underkriterier ikke er opfyldt, er miljøanprisningen ikke baseret på en fyldestgørende forpligtelse. Såfremt en forpligtelse ikke er tilstrækkelig eller præcis, kan en tredjepartsekspert ikke verificere eller bekræfte over for forbrugeren eller myndighederne, at den erhvervsdrivende har en reel målsætning for gennemførelsesplanen. Kontrollerbarhed er derfor afgørende, fordi miljøanprisninger skal

kunne efterprøves i praksis – hvis forpligtelsen ikke kan måles eller dokumenteres, kan den ikke anses for opfyldt eller overholdt. Derfor kræves også realisme, eftersom et løfte, som ikke med rimelighed kan indfries, vil være vildledende - uanset hvor præcist det er formuleret.

Præambel 4 til GTD udtrykker kravet som følger:

”(...) For at sikre, at disse anprisninger er rimelige og troværdige, bør artikel 6, stk. 2, i direktiv 2005/29/EF ændres med henblik på at forbyde sådanne anprisninger efter en vurdering fra sag til sag, når de ikke understøttes af klare, objektive, offentligt tilgængelige og verificerbare forpligtelser og mål (...)”.

Direktivet indeholder ikke en fast eller entydig definition af begrebet ‘forpligtelse’, hvilket efterlader et fortolkningsrum. Det må derfor udledes af direktivets formål og kontekst, at en forpligtelse refererer til et konkret og fremadrettet tilsagn, som den erhvervsdrivende retter mod forbrugeren – eksempelvis i form af klimamål eller bæredygtighedstiltag. Det rejser indledningsvist spørgsmålet om, hvorvidt en formulering som “vi vil blive mere bæredygtige”⁵¹ kan udgøre en forpligtelse. Dette må umiddelbart afvises, da miljøudsagnet er værdiladet og uforpligtende, uden nogen objektiv målestok, plan eller tidshorisont, som gør det muligt for forbrugeren at vurdere, hvad den erhvervsdrivende reelt lover.

Denne del af analysen har til formål at præcisere, hvordan forpligtelser skal forstås i relation til direktivets formål. Herunder undersøges, hvordan de fire underkriterier - *klarhed, objektivitet, offentlig tilgængelig* og *verificerbarhed* - hver især bidrager til, at forpligtelsen fremstår ‘rimelig og troværdig’, og hvordan den fungerer i samspil med de øvrige kriterier i direktivet. Såfremt disse kriterier er opfyldt, udgør de tilsammen det metodiske og retlige grundlag for, at en miljøanprisning kan anses som lovlig. Hvis blot ét af delkriterierne ikke er opfyldt, undergraves grundlaget for at vurdere, om den erhvervsdrivende reelt lever op til sine løfter.

Som følge heraf, og med udgangspunkt i præambel 4, kan begrebet ‘klarhed’ forstås som en forudsætning for de øvrige kriterier, da en forpligtelse, som ikke er formuleret klart, hverken kan vurderes objektivt, gøres tilgængelig i praksis eller verificeres af en tredjepart. Klare målsætninger har derfor til hensigt at, de uafhængige tredjepartseksperter, relativt ubesværet, kan verificere udsagnene og præsentere dem for forbrugerne i deres redegørelser i et

⁵¹ Eget eksempel

letforståeligt format. På baggrund heraf indledes analysen med en nærmere vurdering af begrebet ‘klarhed’, med henblik på at fastlægge, hvordan og hvornår en forpligtelse er tilstrækkeligt klart formuleret til at opfylde direktivets krav.

4.3.3.1. Klarhed

En forpligtelses klarhed har til formål at sikre, at de erhvervsdrivende ikke formulerer deres mål som vage og tvetydige hensigtserklæringer, men som præcise og entydige erklæringer om, hvad de erhvervsdrivende konkret forpligter sig til. Dette formål fremgår af præambel 4 til GTD, hvori det konstateres, at miljøanprisninger både skal være troværdige, samt rimelige med henblik på at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau. Dette er fornødent, idet uklare forpligtelser risikerer at give gennemsnitsforbrugeren et vildledende eller ukorrekt billede af den erhvervsdrivendes miljøindsats. Herved undermineres forbrugers mulighed for at træffe informerede valg. Klarhed må derfor anses som en forudsætning for tillid, hvilket udgør en støttepille i direktivets reguleringsformål og dets stræben efter at forhindre greenwashing.

Klarhed skal derfor ikke kun forstås ud fra en sproglig henseende, men også i forhold til, hvad forpligtelsen indeholder, og hvorvidt den kan anvendes i praksis. Heraf må det forstås, at en forpligtelse bør indeholde en beskrivelse af, hvad den erhvervsdrivende forpligter sig til; om det er reduktioner i udledningen af drivhusgasser, minimering af produktionen af affaldsprodukter eller mindske forbruget af begrænsede ressourcer. Herefter bør det angives, hvordan den erhvervsdrivende forventer at opnå de specifikke mål, enten via konkrete tiltag, teknologier eller relevante procesoptimeringer, og samtidig præcisere, inden for hvilken tidsramme målet forventes realiseret, hvilket også stemmer overens med de nævnte kriterier i præambel 4. Ovenstående har tæt relation til kriteriet om gennemførelsesplanens detalje- og realismegrad, da detaljerne i denne henseende er med til at udtrykke en forpligtelse klart, og den erhvervsdrivendes beskrivelse af, hvordan målene skal nås, understøtter forpligtelsens realisme. Klarheden skal dermed sikre, at både tredjeparten og forbrugeren kan anvende oplysningerne i praksis. En klar forpligtelse må derfor forstås som at indeholde alle de elementer, der gør en verifikation mulig, herunder målbare initiativer og et eller flere referenceår.

På baggrund af ovenstående opstår spørgsmålet om, hvornår en forpligtelse kan siges at opfylde kravet om klarhed. Et eksempel herpå kunne være et miljøudsagn som: *“En offentlig og bindende målsætning om at reducere scope 1- og 2-emissioner med 80 % frem mod 2028, med*

komensation af de resterende 20 % via certificerede klimaprojekter. Udsagnet ledsages af baseline (2022) og milepæle."⁵² Et sådant udsagn kan med rette anses for klart, idet det angiver et konkret mål, en metode samt en tidsramme. Dermed vil både en gennemsnitsforbruger og en uafhængig tredjepart kunne forstå miljøanprisningens indhold uden behov for yderligere fortolkning. I modsætning hertil fremstår et udsagn som "*Vi vil arbejde for en grøn fremtid*"⁵³ uklart og uforpligtende. Det savner både specifikke mål, tidshorisont og angivelse af, hvordan miljøanprisningen skal opfyldes. Udsagnet efterlader således forbrugeren uden reel mulighed for at vurdere, hvad den erhvervsdrivende konkret forpligter sig til, og dermed lever det ikke op til klarhedskravet.

Med ovenstående kriterier opfyldt beskriver en erhvervsdrivende både omfang, metode og den tidsmæssige horisont, som alle kan efterprøves af en tredjepart. Foruden at gøre det muligt for en tredjepart at efterprøve forpligtelserne, bliver det fra et forbrugersynspunkt også mere overskueligt at orientere sig efter den erhvervsdrivendes udsagn. I et forbrugerretligt perspektiv er klare forpligtelser tillige en forudsætning for, at en gennemsnitsforbruger kan forstå og foretage oplyste valg på baggrund af oplysningerne. Klarheden udgør dermed en fundamental del af direktivets formål om, at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, for at sikre et effektivt og ansvarligt indre marked.

Klarhed er en grundlæggende forudsætning for direktivets formål og for forståelsen af, hvornår en forpligtelse foreligger. Det knytter sig direkte til målsætningen om, at sikre et højt niveau af forbrugerbeskyttelse og et velfungerende indre marked. Klarhed er samtidig et centralt underkriterium, der fastlægger, hvornår en miljøanprisning er formuleret på en måde, som er tydelig og forståelig for gennemsnitsforbrugeren. I det følgende rettes analysen mod objektivitet, som er et nødvendigt element for at vurdere, om betingelsen om forpligtelse kan anses for opfyldt.

4.3.3.2. Objektivitet

En forpligtelses objektivitet har til formål at sikre, at miljøanprisninger er neutrale, målbare og baserer sig på verificerbare kriterier, og dermed ikke på den erhvervsdrivendes egne interne fortolkninger eller subjektive opfattelser. Set i forhold til direktivet forstås objektivitet som, at forpligtelser skal kunne verificeres uafhængigt af den erhvervsdrivendes hensigter og

⁵² Eget eksempel

⁵³ Eget eksempel

fremstilling. Hvor klarhed henvender sig til sproget og formuleringen af forpligtelsen, bør objektivitet vedrøre indholdet og dets verificerbarhed.

En objektiv forpligtelse må baseres på konkrete målbare indikatorer, såsom reduktioner i drivhusgasser målt i ton eller mindskelse af vandforbrug i liter. Som følge heraf gælder, at for at underkriteriet '*objektivitet*' kan anses for opfyldt, må der foreligge en målestandard, som muliggør efterprøvelse af udsagnet uden anvendelse af subjektivt skøn. Det indebærer, at den erhvervsdrivende enten bør anvende anerkendte og etablerede målemetoder eller udarbejde tilstrækkelig dokumentation, der kan verificeres af en uafhængig tredjepartsekspert. Det er således ikke den erhvervsdrivende selv, der afgør, hvornår en miljøanprisning er objektiv; vurderingen skal kunne foretages af en ekstern instans på baggrund af klare, efterprøvelige kriterier. På denne baggrund vil en formulering som "*en betydelig reduktion af miljøpåvirkning*"⁵⁴ næppe kunne anses som objektiv, da der mangler en målbar reference.

En forpligtelses objektivitet er samtidig et væsentligt forhold i den uafhængige tredjeparts arbejde, da en sådan skal kunne vurdere, om de erhvervsdrivendes fremdrift i relation til forpligtelserne er tilstrækkelige. Heraf må det forstås, at hvis en forpligtelse ikke bygger på objektive kriterier, vil tredjepartens arbejde ikke kunne gennemføres på et troværdigt grundlag, hvilket vil lede til en utroværdig præsentation for forbrugerne. Objektivitet må derfor forstås som et vigtigt bindeled mellem en forpligtelses indhold og dens verificerbarhed.

Foruden tredjepartens arbejde er en forpligtelses objektivitet et afgørende element i forhold til det indre marked og de erhvervsdrivendes indbyrdes sammenlignelighed. Ved at kræve objektive parametre, som kan understøttes af allerede anerkendte standarder, sikres det, at erhvervsdrivende på tværs af lande kan sammenligne målsætninger og anvende dem som en del af deres strategier på markedet. Hvordan en sådan standardisering udformes, er ikke klart på nuværende tidspunkt, da direktivet ikke lægger op til, at der udarbejdes fælles skabeloner på tværs af landegrænserne. Dette ville dog styrke forbrugernes position til, at kunne sammenligne erhvervsdrivende på et oplyst grundlag og understøtte deres rolle som påvirkende aktører på markedet. Ved at sikre objektivitet som hindring af greenwashing, fjernes de erhvervsdrivendes incitament til, at anvende vage og ukonkrete målemetoder som strategisk værktøj til positionering på markedet.

⁵⁴ Eget eksempel

I relation til den offentlige tilgængelighed er en objektiv forpligtelse yderligere nødvendig, før en sådan kan offentliggøres i en form, som er forståelig og anvendelig for gennemsnitsforbrugerne. En forpligtelses objektivitet skal derfor ikke kun ses som et krav i sig selv, men som en bærende forudsætning for direktivets samlede systematik, der skal sikre gennemsigtighed, understøtte forbrugernes tillid til markedet og medvirke til en reel bæredygtig omstilling.

Hvor objektivitet sikrer, at en erhvervsdrivendes forpligtelse baseres på neutrale og målbare kriterier, er det samtidig afgørende, at forpligtelsen er offentlig tilgængelig. Dette er en forudsætning for, at både den uafhængige tredjepartsekspert samt gennemsnitsforbrugeren har adgang til at finde og efterprøve forpligtelsen. I forlængelse af kravene om objektivitet og klarhed er det fornødent, at oplysningerne om forpligtelsen er offentligt tilgængelige - dette behandles nærmere i det følgende afsnit.

4.3.3.3. Offentlig tilgængelig

Kravet om offentlig tilgængelighed bør forstås i forlængelse af direktivets overordnede formål, at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og gennemsigtighed i den grønne omstilling. Ved fremsættelsen af en miljøanprisning om fremtidige miljøpræstationer kan gennemsnitsforbrugerne ikke nødvendigvis selv kontrollere legaliteten af det øjeblikkelige udsagn. Derfor må troværdigheden af miljøanprisningen bero på funktionel tilgængelighed - altså, at enhver interessant kan finde og forstå oplysningerne uden tekniske eller økonomiske barrierer. Her kan der fremhæves to hensyn: på den ene side er der et kommunikativt hensyn til at understøtte en informeret forbrugerbeslutning. Miljøpåstandene retter sig mod gennemsnitsforbrugeren, som det må antages har begrænset tid og ekspertise til at efterprøve en erhvervsdrivendes påstande. Hvis dokumentationen for en gennemførelsesplan derfor er gemt bag login, betalingsmure eller kompliceret navigation, øges friktionen for forbrugeren og dermed sandsynligheden for, at forbrugeren træffer en beslutning på baggrund af ufuldstændige eller misvisende oplysninger. Formålet om høj forbrugerbeskyttelse må derfor i denne sammenhæng anses for at tilsigte, at kerneoplysninger bør være få klik væk fra den påstand, der præsenteres i markedsføringen, og at de skal være skrevet i et klart, ikke-teknisk sprog. På den anden side er der et reguleringsmæssigt hensyn, som har til formål at styrke den eksterne kontrol og markedsdisciplin for de erhvervsdrivende. Ved at kræve en offentlig, barriereløs adgang til ikke alene forbrugerne, men også andre interessenter, giver det mulighed for dem at efterprøve løftet. Dette ekstra lag af soft enforcement kunne skubbe de erhvervsdrivende til at

opretholde nøjagtige, ajourførte data og til at korrigere uoverensstemmelser proaktivt, også hurtigere end formel myndighedshåndhævelse kunne gøre det.

Kommunikativt sikrer det, at forbrugerne får adgang til oplysninger, som gør det muligt for dem at foretage informerede valg og dermed styrke deres rolle på markedet. Reguleringsmæssigt er kravet en indirekte compliance-mekanisme, ved at de erhvervsdrivende stilles til ansvar af både myndighederne og forbrugerne, hvis deres forpligtelser ikke kan dokumenteres og tilgås. Oplysningerne bør være frit tilgængelige - eksempelvis via den erhvervsdrivendes egen hjemmeside - og være placeret synligt, gerne i direkte forlængelse af den markedsføring, som miljøanprisningen indgår i. Det kunne for eksempel være en særskilt side, hvor forpligtelsen og dens detaljer fremgår, og hvor gennemførelsesplanen samt relevante dokumenter er tilgængelige for download for forbrugeren.

Derudover er tilgængeligheden afgørende, ikke blot for tredjeparters mulighed for at verificere miljøpåstande, men også for andre aktører – såsom medier, NGO'er og forskere – der ønsker at benytte de erhvervsdrivendes oplysninger til, at følge op på deres løfter og dokumentere deres fremdrift. Dette skaber derfor endnu et complianceniveau, hvor erhvervsdrivende kan holdes ansvarlige for deres forpligtelser og deres løbende overholdelse af målsætningerne. Dette compliance-pres kan for eksempel komme i form af negativ presse, som kan opstå i tilfælde af, at en erhvervsdrivende forpligter sig til noget, men reelt set ikke gør en indsats for at nå målet. Foruden den retlige sanktion for greenwashing vil negativ omtale formentlig også påvirke forbrugernes syn på den erhvervsdrivende. Dette skaber et system til kontrol og ansvarliggørelse, som tidligere primært var begrænset til certificeringsmyndigheder alene.

I forbindelse med kriterierne for at undgå vildledning af forbrugerne, er det derfor ikke nok, at en erhvervsdrivende har en forpligtelse. Det kræver også, at den gøres tilstrækkeligt tilgængelig for offentligheden, på en måde, som gør det muligt at forstå, anvende og efterprøve den. Efterledes tilgængeligheden ikke, kan en erhvervsdrivendes nok så grundige forpligtelser ikke anses som fyldestgørende, da ønsket om compliance og gennemsigtighed vurderes at være lige så vigtige som forpligtelsen selv. Derfor må en gemt forpligtelse anses som ugyldig i et retligt henseende og betragtes som en vildledende handling.

Gennemsigtigheden, opnået ved den offentlige tilgængelighed, er dog ikke nok til at erklære en miljøanprisning for lovlig. Den skal også kunne efterprøves på et solidt faktuel grundlag.

Hvor den offentlige adgang skaber det ydre pres, er det kriteriet om verificerbarhed, der omsætter dette pres til egentlig bevisførelse.

I nedenstående afsnit analyseres det sidste underkriterium: hvordan en forpligtelse gøres verificerbar, samt hvilke krav det stiller til datakvalitet, dokumentation og kontrol.

4.3.3.4. Verificerbarhed

Sidste underkriterium angiver, at forpligtelser skal være verificerbare. *‘Verificerbarhed’* indebærer, at det skal være muligt for en uafhængig tredjepart, der repræsenterer de forbrugere, som ikke selv kan faktatjekke, at kontrollere og bekræfte hvorvidt den erhvervsdrivende har fastsat gyldige forpligtelser og om den løbende lever op til den fastsatte tidsramme og de fastsatte mål. En forpligtelses *‘verificerbarhed’* indebærer, at den skal kunne efterprøves objektivt og systematisk. Verificerbarhed må i den forbindelse forstås som et krav om, at den erhvervsdrivendes fremskridt i forhold til sine forpligtelser regelmæssigt skal kunne efterprøves, eksempelvis gennem ESG-målinger, rapporter eller vurderinger, herunder verificering foretaget af en uafhængig tredjepartsekspert. Dette rejser spørgsmålet om, hvordan *‘regelmæssighed’* nærmere skal fortolkes: skal det forstås som ugentligt, månedligt, kvartalsvist eller årligt – eller som noget, der bør ske i takt med væsentlige ændringer eller milepæle i den erhvervsdrivendes udvikling? Direktivet præciserer ikke dette nærmere, hvilket kan skabe usikkerhed om, hvornår en forpligtelse reelt kan anses for at være verificerbar. Det må derfor antages, at artikel 6, stk. 2(d), skal fortolkes med udgangspunkt i direktivets formål om at sikre ansvarlighed og troværdighed. Verificering bør derfor ske med en vis frekvens og navnlig i forbindelse med betydningsfulde fremskridt eller ændringer, således at gennemsnitsforbrugeren kan have tillid til, at der i praksis bliver fulgt op på den erhvervsdrivendes forpligtelser.

I forlængelse af underkriterierne, klarhed og objektivitet, forudsætter *‘verificerbarhed’*, at forpligtelsen er specifikt defineret og baseret på konkrete, målbare indikatorer. Vage hensigtserklæringer eller værdiladede visioner, der ikke kan måles eller dokumenteres, kan derimod ikke danne grundlag for verifikation og risikerer derfor at fremstå som greenwashing. Verificerbarheden bygger dermed på, at der fastsættes indikatorer og målepunkter, samt at der opbygges reelle data, som kan anvendes i konstateringen af, om den erhvervsdrivendes udvikling stemmer overens med dens forpligtelser. Verifikationen fungerer derfor som det praktiske bindeled mellem en given påstand og den handling, der foretages for at realisere

påstanden. Dette skal anses som en regulativ mekanisme, der sikrer, at erhvervsdrivende ikke blot holder sig til kommunikation om grønne ambitioner, men også holdes ansvarlig for at realisere dem. Verificerbarheden danner, i samspil med objektiviteten, en ensartethed på markedet, ved at konkurrencevilkårene udlignes, så det ikke længere er muligt at benytte sig af udokumenterede påstande, for at fremstå mere bæredygtig end konkurrenterne. I forlængelse heraf kan kravet også ses som en effektiv retlig håndhævelsesmekanisme, som gør det muligt at identificere de aktører, der reelt bidrager til den grønne omstilling.

Af ovenstående fremstilling af de fire underkriterier kan det udledes, at kravene om - klarhed, objektivitet, tilgængelighed og verificerbarhed - udgør et grundlæggende forhold i vurderingen af, om en miljøanprisning vedrørende fremtidige miljøpræstationer kan undtages fra at blive kvalificeret som vildledende efter artikel 6, stk. 2(d). Som udgangspunkt må klarhed anses som en forudsætning for, at en forpligtelse kan forstås af forbrugerne og tredjepartseksperter. Hvis en uklar formulering anvendes, kan det ikke anses for muligt at vurdere forpligtelsens reelle indhold og omfang, da det kan være vanskeligt for tredjeparten eller andre udenforstående interessenter, at kende til de subjektive vurderinger, der ligger til grund for forpligtelsen. Hertil sikrer objektiviteten ligeledes, at en forpligtelse ikke beror på den erhvervsdrivendes egne definitioner og subjektive holdninger, men på målbare og objektive kriterier, som ideelt kan anvendes på tværs af brancher og lande. Kriteriet om offentlig tilgængelighed indebærer ikke blot, at forpligtelserne er tilgængelige, men også at de er forståelige for en gennemsnitsforbruger - altså, at der i præsentationen af forpligtelsen og dens bagvedliggende dokumentation anvendes overskuelige formuleringer og formater, så det nemt kan udledes, hvad der kan forventes fra den erhvervsdrivende. Dette er afgørende for at sikre en gennemsigtig handelspraksis og for at styrke forbrugernes mulighed for at foretage informerede transaktionsbeslutninger på markedet. Hertil har kravet om verificerbarhed også en vigtig rolle, da det tillader en tredjepartsekspert adgang til at efterprøve og følge en erhvervsdrivendes fremskridt i forhold til de fastsatte mål. Dette bekræfter samtidig over for gennemsnitsforbrugeren, at forpligtelsen reelt set er tilstrækkeligt.

Den vigtigste forståelse af ovenstående er, at underkriterierne er gensidigt afhængige af hinanden og i fællesskab bidrager de til at realisere direktivets formål. Set i denne sammenhæng sikrer kravet om forpligtelse, at erhvervsdrivende ikke alene fremsætter grønne målsætninger, men også dokumenterer, kommunikerer og arbejder for at realisere dem – på en måde, der understøtter markeds-mæssig effektivitet og beskytter forbrugeren mod vildledende praksis.

Et diskussionsemne vedrørende, om kravene til forpligtelsers udformning bør gælde ens for både små og mellemstore virksomheder (SMV) og store multinationale selskaber. Det kunne hævdes, at det er lettere for en SMV at opfylde en forpligtelse om eksempelvis reduktion i CO₂-udledning i egen drift end for et større selskab, der opererer på tværs af værdikæder og landegrænser. En miljøanprisning om at opnå *“klimaneutralitet i hele værdikæden inden 2030”*⁵⁵ stiller andre tekniske og organisatoriske krav end et løfte om at *“reducere transportudledninger med 20 % i egen vognpark”*⁵⁶. Alligevel må det fastholdes, at kravene til klarhed, objektivitet og verificerbarhed er objektive og ikke afhænger af virksomhedens størrelse. Det vil sige, at uanset om det er en SMV eller et multinationalt selskab, skal forpligtelsen være klart defineret, efterprøvelig og tilgængelig, så den kan vurderes og sammenlignes på lige vilkår – både af forbrugere og tredjepart.

4.3.4. Tilgængelighed

Slutteligt skal den fjerde betingelse analyseres, som vedrører kravet om tilgængelighed i artikel 6, stk. 2(d). Denne betingelse handler om, hvornår oplysninger er tilgængelige for forbrugerne. Når noget er tilgængeligt, betyder det, at oplysningerne skal kunne tilgås af alle forbrugere uden væsentlige barrierer. Forståelsen af begrebet *‘tilgængelighed’* indebærer derfor, at alle forbrugere let kan tilgå, anvende og forstå oplysningerne.⁵⁷

Tilgængelighed har betydning for, om miljøanprisninger fremstår troværdige og transparente, hvilket er afgørende for, at erhvervsdrivende undgår greenwashing og vildledende handlinger, jf. artikel 6, stk. 2.

Ifølge præambel 4 fremgår det udtrykkeligt, at;

“(...) erhvervsdrivende bør sikre, at tredjepartsekspertens regelmæssige konklusioner er tilgængelige for forbrugerne (...)”.

⁵⁵ Eget eksempel

⁵⁶ Eget eksempel

⁵⁷ Europa-Kommissionen (2020): “New Consumer Agenda: Strengthening Consumer Resilience for Sustainable Recovery”. COM(2020) 696 final, 13. november 2020. Afsnit 3.1. Green Transition (link senest besøgt d. 15. marts 2025). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0696>

Det medfører, at erhvervsdrivende skal tilstræbe et højt forbrugerbeskyttelsesniveau ved at sikre, at forbrugerne har adgang til oplysninger, der danner grundlag for fremtidige miljøanprisninger. Som udgangspunkt er hensigten at man skaber gennemsigtighed, så forbrugerne kan træffe rette informerede valg.

4.3.4.1. Hvornår er noget ‘tilgængeligt for forbrugerne’

Direktivet og præamblerne specificerer ikke nærmere, hvad der forstås ved, at tredjepartseksperter konklusioner skal være ‘*tilgængelige for forbrugerne*’. Når oplysninger er tilgængelige for forbrugerne, må det indledningsvist forstås, at de skal præsenteres på en måde, der er let forståelig og giver gennemsnitsforbrugeren mulighed for at træffe informerede transaktionsbeslutninger. Man kan eksempelvis anføre, at en PDF-rapport på 100 sider, gemt på en underside af en hjemmeside, ikke med rimelighed kan anses for at opfylde kravet om reel tilgængelighed. På trods af, at oplysningerne reelt set er offentlige, så må det forventes, at evalueringen tilgængeliggøres i en digitalt søgbar og lettilgængelig form, opsummeret i et klart og forståeligt sprog, og med tydelig tilknytning til markedsføringen. Tilgængelighed har således en funktionel rolle, hvilket giver forbrugeren mulighed for at agere som kontrolinstans på markedet. Ved at anbringe forbrugeren i centrum styrkes gennemsigtigheden samt tilliden til grønne tiltag, hvilket understøtter en troværdig grøn markedsføring.

Eftersom direktivet er en retsakt, skal medlemslandene tilpasse sig de formål, som direktivet bygger på. Begrebet ‘*tilgængelighed*’ kan dog fortolkes forskelligt i de nationale lovgivninger, idet hvert medlemsland har egne præferencer samt teknologiske løsninger, som kan indvirke på fortolkningen af, hvad tilgængelighed for forbrugerne medfører. Herunder forstås både, hvilke oplysninger der skal være til rådighed, samt hvordan de skal præsenteres for gennemsnitsforbrugeren. Nogle medlemslande har implementeret digitale platforme, der gør det lettere for den enkelte at tilgå oplysninger om de erhvervsdrivende, hvorimod andre lande ikke har implementeret tilsvarende løsninger. For eksempel har Danmark deres egen digitale erhvervsplatform - Virk.dk⁵⁸ - som er offentligt tilgængelige for alle, og som i denne sammenhæng kunne fungere som et medie for tredjepartseksperternes rapporter, med henblik på nem adgang for forbrugerne. Da en sådan løsning, som nævnt, ikke nødvendigvis er tilgængelig i alle medlemslande, skaber det en usikkerhed i forhold til, hvordan

⁵⁸ Virk.dk: “Introduktion - Om Virk” (link senest besøgt d. 15. marts 2025).
<https://virk.dk/vejledning/virk-om-virk/>.

implementeringen harmoniseres på tværs af medlemslandene. Dette illustrerer, at begrebet ‘tilgængelighed’ formentlig ikke fortolkes ensartet på tværs af medlemslandene, hvilket kan skabe udfordringer i forhold til den praktiske implementering og forbrugernes faktiske adgang til de relevante oplysninger.

Kommissionens *New Consumer Agenda* fremhæver, at europæiske forbrugere i stigende grad har interesse i at bidrage til klimaneutralitet, bevarelse af biodiversitet samt reduktion af miljøforurening. Et centralt element i dette er, at adgangen til bæredygtige produkter og relaterede oplysninger ikke må være afhængig af bopæl eller indkomst. Derfor skal foranstaltningerne muliggøre, at alle forbrugere – uanset økonomisk baggrund – kan deltage aktivt i den grønne omstilling.⁵⁹ Denne forståelse stemmer overens med præambel 4 i GTD, hvor det fremhæves, at erhvervsdrivende skal sikre, at tredjepartseksperters regelmæssige konklusioner er tilgængelige for forbrugerne. Formålet er at bekæmpe greenwashing gennem både forbrugerinformation og ekstern kontrol, hvor eksempelvis NGO'er og myndigheder kan holde erhvervsdrivende ansvarlige. Tilgængelighed bliver dermed et værktøj, der skaber tillid gennem åbenhed – og hvor fraværet af gennemsigtige oplysninger kan give anledning til mistanke om skjulte hensigter og vildledende praksis. Endelig præciserer præambel 7 til UCPD, at vildledende handelspraksis kan foreligge, hvis et produkt kun gøres tilgængeligt i en begrænset periode med det formål at fremkalde forhastede beslutninger fra forbrugerne. Dette viser, at information og tilgængelighed ikke kun handler om adgang, men også om rettidighed og forståelse i en beslutningssituation. Forpligtelserne skal være klare, objektive, verificerbare og offentligt tilgængelige – og netop dette offentlighedselement implicerer, at informationen skal være præsenteret på en måde, hvor forbrugeren reelt kan bruge den som grundlag for tillid og valg.

I nedenstående afsnit foretages en fiktiv caseanalyse baseret på de fire kumulative betingelser. Dette er fornødent for at illustrere, hvordan erhvervsdrivende i praksis kan opfylde direktivets krav.

⁵⁹ Europa-Kommissionen (2020): “New Consumer Agenda: Strengthening Consumer Resilience for Sustainable Recovery”. COM(2020) 696 final, 13. november 2020. Afsnit 3.1. Green Transition (link senest besøgt d. 15. marts 2025). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0696>.

4.4. Case analyse

I det følgende afsnit analyseres en fiktiv case med henblik på at illustrere de retlige udfordringer ved miljøanprisninger vedrørende fremtidige miljøpræstationer. Casen omhandler det fiktive danske selskab *LinGill Waters A/S* (herefter LinGill), som producerer kildevand tappet på 0,5-liters aluminiumsdåser under navnet *Blucoln Bottle*. I virksomhedens markedsføring anvendes følgende miljøudsagn:

“Fra 2028 er hver Blucoln Bottle 100 % klimaneutral – intet CO₂-fodaftryk fra kilde til køleskab.”⁶⁰

Dette udsagn indgår i en kampagne, som blev lanceret i marts 2025, og som gælder frem til den forventede målopfyldelse pr. 1. januar 2028. I forbindelse med kampagnen forsøger LinGill at dokumentere miljøanprisningen efter reglerne i UCPD artikel 6, stk. 2(d).

Dokumentationen består af følgende elementer:

- **Forpligtelse:** LinGill erklærer, at virksomheden vil reducere 80% af sine scope 1- og 2-emissioner og kompensere de resterende 20% gennem certificerede klimaprojekter.
- **Gennemførelsesplan:** På virksomhedens hjemmeside er der offentliggjort et tre siders PDF-notat, der beskriver tre centrale initiativer: en aftale om grøn strøm, udvikling af en lettere dåse samt anvendelse af kulstofkompensation. Notatet indeholder dog ikke oplysninger om budget, økonomiske ressourcer eller teknologisk kapacitet.
- **Tredjepartsverifikation:** Virksomheden oplyser, at verifikation udføres af Yarmus Sustainability (herefter Yarmus). Ejerskabsoplysninger viser, at LinGill ejer 25% af Yarmus.
- **Tilgængelighed:** Gennemførelsesplanen er tilgængelig via to klik fra forsiden af virksomhedens hjemmeside. Yarmus’ årlige statusrapporter kan tilgås gratis, men kræver oprettelse via e-mail for at kunne downloades.

4.4.1. Fiktiv case 1: LinGill Waters A/S

LinGills miljøanprisning er grundlaget for den følgende analyse af, om kampagnen opfylder de fire kumulative betingelser i artikel 6, stk. 2(d). Analysen vurderer indledningsvist, om

⁶⁰ Eget eksempel

kravet om en uafhængig tredjepartsekspert er opfyldt på baggrund af den dokumentation, der ledsager målsætningen om klimaneutralitet i 2028.

4.4.1.1. Caseanalyse: Tredjepart i LinGill Waters A/S (Case 1)

I virksomhedens dokumentation fremgår det, at den eksterne verifikation foretages af Yarmus. En nærmere undersøgelse af ejerforholdene viser, at LinGill ejer 25% af Yarmus. Dette rejser et klart spørgsmål om uafhængighed og interessekonflikt. Med en aktiebesiddelse af denne størrelse bør det overvejes, om der foreligger en økonomisk interesse, som potentielt kan påvirke Yarmus' vurderinger og konklusioner. Ifølge præambel 4 må dette forstås som værende i strid med kravet om uafhængighed, som netop forudsætter fraværet af økonomiske bindinger eller kontrol. LinGills anvendelse af Yarmus som verifikator må dermed forstås som værende i strid med direktivets intention – nemlig at skabe en objektiv og troværdig vurdering af fremtidige miljøpåstande.

Ydermere fremgår det ikke af dokumentationsmaterialet, hvilke kompetencer den pågældende tredjepartsekspert besidder, og heller ikke, om de lever op til kravet om kompetent viden inden for miljøspørgsmål. Der fremgår ingen oplysninger om akkrediteringer, den metodiske ramme, der anvendes, eller om verifikationen foretages i overensstemmelse med anerkendte ISO-standarder. Uden denne dokumentation er det ikke muligt at vurdere tredjepartens relevante kompetencer, og det kan derfor ikke bekræftes, om verifikationen foretages i overensstemmelse med formålet bag direktivet.

Dokumentationen fremlægger heller ingen oplysninger om den fremadrettede regelmæssige kontrol, der bør udføres for løbende at holde virksomheden op mod de fastsatte forpligtelser. Kontrol af omfang, metode og hyppighed er alle med til at sikre realismen af de fastsatte mål og bør være med til at fastholde virksomheden i, at de ikke blot fremsætter ambitiøse mål, men også at efterleve dem på sigt. Fraværet af denne type beskrivelse underminerer det beskyttelseshensyn, der ligger til grund for direktivet, da det risikeres, at virksomheden kan undgå at overholde sine mål ved blot at bestå den indledende verifikation.

Endelig fremgår det, at tredjepartsekspertens rapporter kun findes tilgængelige bag en e-mailoprettelse. Her bør det overvejes, om et sådant krav udgør en unødvendig adgangsbarriere og om dette kan efterleve kravet om tilgængelighed for forbrugerne. Det fremgår af direktivet, at tredjepartsekspertens rapporter skal være let tilgængelige for gennemsynsforbrugeren, hvilket ikke nødvendigvis er tilfældet her. Denne begrænsning, sammenholdt med den

manglende løbende evaluering, understøtter et indtryk af, at den valgte tredjepart primært tjener en formel funktion og ikke et ønske om reel transparens over for forbrugerne.

Af ovenstående må det vurderes, at LinGill ikke opfylder kriterierne for en verifikation foretaget af en uafhængig tredjepart, da eksperten ikke kan vurderes som fuldstændig uafhængig samt fri for økonomiske interesser. Manglen på dokumentation af faglighed, den regelmæssige kontrol og den unødige adgangsbarriere til rapporterne fremstår som utroværdig og lever derfor ikke op til hensynet for forbrugeren. I denne case må det derfor konkluderes, at tredjepartseksperter og dennes vurderinger ikke lever op til kravene i henhold til artikel 6, stk. 2(d).

4.4.1.2. Caseanalyse: Gennemførelsesplan i LinGill Waters A/S (Case 1)

I virksomhedens dokumentation beskrives gennemførelsesplanen for deres forpligtelser som et *“tre siders PDF-notat tilgængeligt via virksomhedens hjemmeside”*. I notatet fremgår de tre overordnede initiativer: en aftale om køb af grøn strøm, udvikling af en lettere dåse samt anvendelsen af kompensationsordninger til dækning af den resterende udledning. Umiddelbart kan disse tiltag synes relevante i virksomhedens ønske om klimaneutralitet, men ved nærmere undersøgelse fremgår der væsentlige mangler.

Indledningsvist fremstår gennemførelsesplanen uden strukturelle og finansielle midler for at opnå de ønskede mål. Planen indeholder hverken et budget, informationer om økonomistyring eller konkrete investeringsplaner. Ved mangel af denne type informationer er det ikke muligt for hverken en tredjepartsekspert eller gennemsnitsforbrugerne at vurdere realismen i planen. Derudover fremgår der ingen beskrivelser af de eksisterende eller forventede teknologiske virkemidler, der skal medvirke til udviklingen af den påståede klimaneutrale emballage. Denne form for information er med til at beskrive, hvorvidt det kræver nye maskiner, produktionsomlægninger eller nye samarbejder med underleverandører, samt hvilken økonomiske betydning dette ville have for LinGill. Fraværet af denne type beskrivelser svækker planens realisme og gør, at virksomhedens forpligtelser snarere fremstår som hensigtserklæringer frem for reel handling. Planen indeholder heller ikke en beskrivelse af de risikofaktorer, der kan have indvirkning på gennemførelsen. En sådan beskrivelse er med til at sikre planens realisme og illustrerer samtidig, om planen er velovervejet og gennearbejdet.

Planen fremstår yderligere uden delmål og hvordan dokumentationen herfor opnås. Der fremsættes ikke relevante nøgletal til understøttelse af den løbende kontrol, hvilket forhindrer

en uafhængig tredjepartsekspert i at sikre virksomhedens arbejde med at opnå forpligtelsen. Der foreligger heller ikke oplysninger om, hvorvidt de tre siders PDF er formuleret i et letforståeligt sprog, således at forbrugerne ikke alene præsenteres af tekniske beskrivelser. Foruden dette, kan tilgængeligheden af informationerne mangle og underminere direktivets formål.

Sammenfattende fremstår gennemførelsesplanen som ufuldstændig, idet den mangler de nødvendige strukturelle, finansielle og tekniske oplysninger, der skal sikre en tilfredsstillende detaljeringsgrad til gavn for forbrugerne. Manglen af budgetplanlægning, delmål og beskrivelsen af teknologiske virkemidler medfører, at planen næppe lever op til sit formål, som statueret i direktivet. Gennemførelsesplanen må derfor anses som utilstrækkelig og udgør en væsentlig mangel i overholdelsen af de fire kumulative betingelser, som direktivet fremsætter.

5.4.1.3. Caseanalyse: Forpligtelsen i LinGill Waters A/S (Case 1)

I forbindelse med kravet om klarhed udsteder LinGill en forpligtelse til at reducere 80% af virksomhedens scope 1- og 2-emissioner og kompensere de resterende 20% gennem ”certificerede klimaprojekter”. Denne udmelding kan umiddelbart fremstå som en konkret målsætning. Alligevel rejser miljøudsagnet ”100 % klimaneutral – intet CO₂-fodaft tryk fra kilde til køleskab” en række fortolkningsmæssige udfordringer. Begrebet ‘klimaneutral’ er ikke juridisk defineret i EU-retten, og ifølge UCPD-fortolkningsguide⁶¹ kan sådanne udsagn opfattes som både vage og vildledende, idet de åbner for flere fortolkningsmuligheder – særligt hos gennemsnitsforbrugeren. Endvidere bemærkes det, at der ikke er angivet noget baseline-år og ingen geografisk afgrænsning. Disse udeladelser svækker løftets gennemsigthed og undergraver kravet om klarhed i relation til præambel 4.

Derudover opererer LinGill med en kvantitativ opdeling på 80/20%, men uden at redegøre for, hvilke metoder, emissionsstandarder eller datakilder denne opdeling hviler på. Det fremgår

⁶¹ Europa-Kommissionen. “Vejledning til fortolkning og anvendelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked”. Den Europæiske Unions Tidende, C 526, 29. december 2021. Afsnit 4.1.1.3 (link senest besøgt d. 28. marts 2025). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021XC1229\(05\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021XC1229(05)).

eksempelvis ikke, om opgørelsen er baseret på GHG-protokollen⁶² eller andre internationalt anerkendte rammeværk. Ydermere henvises der ikke til konkrete certificeringsstandarder såsom Gold Standard⁶³ eller Verra⁶⁴ i forbindelse til de omtalte klimaprojekter. Fraværet af sådanne oplysninger indebærer, at den fremsatte miljøanprisning ikke opfylder kravet om objektivitet. Påstanden henviser ikke til kvantificerbare eller standardiserede indikatorer, men fremstår i stedet som virksomhedens egne fortolkninger og vurderinger. I mangel af henvisning til anerkendte standarder eller verificerbare data kan forpligtelsen derfor ikke anses for at være objektiv i UCPDs forstand. I forbindelse med det offentligt tilgængelige materiale, hvori forpligtelsen indgår, fremgår det, at virksomhedens gennemførelsesnotat kan tilgås via få klik fra forsiden af hjemmesiden. På trods af at dette teknisk set opfylder adgangskravet, vurderes det, at oplysningerne ikke er reelt præsenteret. Det kræver en vis indsats fra gennemsnitsforbrugeren at finde frem til og forstå det substantielle indhold. Derudover fremgår det ikke, at forpligtelsen er formidlet klart, separat og forståeligt – eksempelvis gennem en brugervenlig oversigt eller kampagnetekst. Offentlig tilgængelighed må derfor anses for kun delvist opfyldt.

Slutteligt skal forpligtelsen kunne verificeres – men i praksis er dette ikke muligt, idet der ikke foreligger oplysninger om, hvordan målene fastsættes, hvem der fører tilsyn, eller hvilke kontrolparametre der anvendes. Selvom Yarmus er angivet som tredjepartsverifikator, må LinGills ejerandel på 25% anses for at rejse en væsentlig interessekonflikt, der svækker troværdigheden og neutraliteten af den påståede uafhængige vurdering. Hertil skal det også påpeges, at der ikke angives nogen metode for, hvordan tredjeparten konkret vurderer eller måler de reelle fremskridt i relation til forpligtelserne. På baggrund af dette medfører fraværet af metodisk transparens, at forpligtelsen ikke opfylder kravet om verificerbarhed i henhold til

⁶² GHG Protocol. “GHG Protocol.” *European Climate Pact*, offentliggjort d. 19. august 2022. (link senest besøgt d. 14 maj 2025) https://climate-pact.europa.eu/eu-climate-action-academy/resources/ghg-protocol_en.

⁶³ Gold Standard Foundation. Gold Standard for the Global Goals. (link senest besøgt d. 25. marts 2025). <https://www.goldstandard.org/>.

⁶⁴ Verra. *Verified Carbon Standard (VCS) Program*. (link senest besøgt d. 15. april 2025). <https://verra.org/programs/verified-carbon-standard/>.

direktivet. Dette strider mod præambel 4s krav om, at miljøanprisninger skal være underbygget gennem både uafhængighed og dokumenterbarhed.

Den anførte miljøanprisning af LinGill opfylder derfor ikke kravene om en klar, objektiv, offentligt tilgængelig og verificerbar forpligtelse, som krævet i UCPD artikel 6, stk. 2(d). Den manglende nøjagtighed, uklare dokumentation samt tvivlsomme tredjepartsverifikation medfører samlet set, at betingelsen om forpligtelse ikke er opfyldt.

5.4.1.4. Caseanalyse: Tilgængelighed i LinGill Waters A/S (Case 1)

Virksomhedens gennemførelsesplan er tilgængelig via to klik fra forsiden af hjemmesiden. Det oplyses desuden, at statusrapporter fra Yarmus kan downloades gratis – dog kræver det en e-mailoprettelse.

Som udgangspunkt opfylder LinGill kravet om offentlig adgang i snæver forstand, eftersom oplysningerne hverken er gemt bag betalingsmur eller gjort utilgængelige. Dette er dog ikke tilstrækkeligt efter direktivets formål. Præambel 4 fremhæver, at tilgængelighed både skal sikre gennemsigtighed og forbrugerforståelse – hvilket indebærer, at det ikke blot handler om adgang, men også om forståelighed, kontekstualisering samt brugervenlighed. Gennemførelsesplanen består af et tre siders PDF-notat uden nærmere redegørelse for hverken økonomiske eller teknologiske aspekter. Der er desuden intet, der indikerer, at denne gennemførelsesplan er opsummeret i en lettilgængelig form eller tilknyttet direkte til markedsføringsmaterialet. Dette skaber en informationskløft mellem kampagnens påstand – ”100 % klimaneutral” – og den bagvedliggende dokumentation. Dertil kommer, at nødvendigheden af e-mail oprettelse for at tilgå Yarmus’ statusrapporter udgør en adgangsbarriere. Direktivet tilstræber, at gennemsnitsforbrugeren – uanset digital kompetence eller socioøkonomisk baggrund – skal kunne forstå samt anvende oplysningerne. Dette er ikke opfyldt i denne situation, eftersom adgangen ikke er i overensstemmelse med kravet om tilgængelig adgang.

Oplysninger skal både være let forståelige, relevante og søgbare, jf. præambel 4 til GTD samt Kommissionens *New Consumer Agenda*.⁶⁵ Det skal desuden fremgå klart, hvordan dokumentationen understøtter den konkrete miljøanprisning. I case 1 angives der imidlertid ingen konkrete oplysninger om, at materialet er introduceret eller præsenteret ved brug af pædagogiske virkemidler såsom FAQs, infobokse eller brugerrettede resuméer. Dette gør det vanskeligt for gennemsnitsforbrugeren at benytte dokumentationen til at vurdere rigtigheden af miljøudsagnet. Tilgængelighed skal ikke alene forstås som et teknisk spørgsmål om adgang til oplysninger, men også som et redskab til at understøtte ekstern kontrol samt markedsovervågning. Den manglende brugervenlighed og tilstedeværelsen af adgangsbarrierer nedsætter både NGO'ers konkurrenters og forbrugernes mulighed for at føre tilsyn med, om virksomheden reelt opfylder sine opsatte mål. Såfremt verifikation og løbende statusopfølgning ikke oplyses punktligt og tilgængeligt, forringes muligheden for, at andre markedsaktører kan holde virksomheden ansvarlig. Dette underminerer direktivets formål om at bekæmpe greenwashing samt støtte forbrugernes informerede transaktionsbeslutninger.

4.4.1.1. Opsummering:

Til trods for ovenstående vurderes det, at tilgængelighedsbetingelsen i artikel 6, stk. 2(d), ikke er reelt opfyldt, selvom LinGill formelt set stiller dokumentationen og oplysningerne til rådighed. Den manglende opfyldelse er baseret på følgende mangler: let tilgængelighed, forbrugerrettet formidling, adgang uden krav om e-mailoprettelse, en tydelig sammenkobling mellem dokumentation og markedsføring, pædagogisk opsummering samt overskuelighed. Samlet set medfører disse mangler, at oplysningerne ikke fremstår funktionelt tilgængelige for gennemsnitsforbrugeren, hvilket undergraver både troværdigheden og gennemsigtigheden – netop det, som betingelsen skal sikre. Derfor risikerer miljøanprisningen at blive betragtet som en vildledende handling efter UCPD.

⁶⁵ Europa-Kommissionen (2020): “New Consumer Agenda: Strengthening Consumer Resilience for Sustainable Recovery”. COM(2020) 696 final, 13. november 2020. Afsnit 3.1. Green Transition (link senest besøgt d. 15. marts 2025). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0696>

4.4.2. Fiktiv case 2: LinGill Waters A/S - de fire kumulative betingelser er opfyldt.

LinGill introducerede i marts 2025 en miljøanprisning i forbindelse med markedsføringen af virksomhedens produkt Blucoln Bottle®. Det følgende miljøudsagn fremgår:

*“Blucoln Bottle® er på vej mod net-zero CO₂-eq 01-01-2028. Plan og uafhængige verifikations-rapporter er frit tilgængelige. Scan QR eller besøg [Blucoln-bottle.eu/zero](https://blucoln-bottle.eu/zero)”.*⁶⁶

Miljøanprisningen angår produktets forventede miljøpræstation og gælder i perioden frem til den 1. januar 2028. For at understøtte miljøanprisningen anfører LinGill følgende dokumentation:

1. **Forpligtelse:** En offentlig udskrift om en bindende målsætning om at reducere virksomhedens scope 1- og 2- udledninger med 80% frem mod 2028, med compensation for de resterende 20% via Gold Standard-certificerede klimaprojekter i samarbejde med FN's klimaprogram⁶⁷ (herefter UNFCCC). Udskriftet er ledsaget af milepæle samt en specifik baseline, året 2022.
2. **Gennemførelsesplan:** Virksomheden har offentliggjort en detaljeret gennemførelsesplan bestående af en 25 siders PDF, der indeholder: en teknisk redegørelse for produktionsomlægning, budgetallokering på 20 millioner kroner, kvartalsvise milepæle frem til 2028, appendiks med beregningsmetoder baseret på GHG-protokollen samt en risikovurdering og teknologioversigt.
3. **Tredjepartsverifikation:** Bureau GillColn, en uafhængig tredjepartsverifikation – akkrediteret under ISO 14065, foretager halvårlige audits samt offentliggør verificeringsrapporter frit tilgængeligt.
4. **Tilgængelighed:** LinGill har også etableret et forbrugervenligt dokumentationscenter på kampagnesiden, hvor der findes: et fire siders resumé, fuld adgang til gennemførelsesplan og verifikationsrapporter samt infografik, som illustrerer fremdriften.

⁶⁶ Eget eksempel

⁶⁷ United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). *UNFCCC Official Website*. (link senest besøgt d. 12. maj) <https://unfccc.int/>

I nedenstående afsnit foretages en analyse af, hvorvidt den fremlagte dokumentation samlet set opfylder de fire kumulative betingelser i artikel 6, stk. 2(d).

Først og fremmest offentliggør LinGill på sin hjemmeside en bindende målsætning om at reducere virksomhedens samlede scope 1- og 2-emissioner med 80%, mens de resterende 20% kompenseres gennem klimaprojekter, certificeret under Gold Standard⁶⁸, og i samarbejde med UNFCCC⁶⁹. Reduktionen opnås gennem elektrificering af produktionen, energieffektivisering og en grøn indkøbsstrategi. Denne forpligtelse fremsættes som en offentlig erklæring, der indeholder konkrete milepæle og angiver baseline-året 2022. Formålet med denne tilgang er at sikre, at forpligtelsen fremstår klar, objektiv, offentligt tilgængelig og verificerbar. Eftersom dette anses for opfyldt, vurderes den første betingelse ligeledes som opfyldt. Derudover har LinGill offentliggjort en 25 sider lang PDF, der indeholder en række elementer med henblik på at præsentere en detaljeret og realistisk gennemførelsesplan. Planen indeholder blandt andet en teknisk redegørelse for den planlagte produktionsomlægning samt en budgetallokering på 20 millioner kroner frem mod 2028. Herudover præsenteres en tidslinje med kvartalsvise milepæle samt en risikovurdering af usikkerheder relateret til forsyningskæder og teknologisk udvikling. Der medfølger desuden oplysninger om valgte teknologier og involverede eksterne samarbejdspartnere. Endelig indeholder dokumentet et appendiks baseret på GHG-protokollen⁷⁰, som nærmere redegør for anvendte CO₂-beregningsmetoder. På baggrund af dette, vurderes den anden betingelse for opfyldt. Denne gennemførelsesplan verificeres af en uafhængig tredjepartsekspert, Bureau GillColn, som ikke har nogen økonomiske forbindelser til LinGill, idet der er tale om et eksternt og akkrediteret verifikationsorgan. Verifikationen foretages halvårligt og omfatter både en gennemgang af CO₂-data og onsite-audit. Bureau GillColn er certificeret og akkrediteret efter ISO 14065⁷¹ og har offentliggjort en

⁶⁸ Gold Standard Foundation. Gold Standard for the Global Goals. (link senest besøgt d. 25. marts 2025). <https://www.goldstandard.org/>.

⁶⁹ United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). *UNFCCC Official Website*. (link senest besøgt d. 12. maj) <https://unfccc.int/>

⁷⁰ GHG Protocol. "GHG Protocol." European Climate Pact, offentliggjort d. 19. august 2022. (link senest besøgt d. 14. Maj 2025) https://climate-pact.europa.eu/eu-climate-action-academy/resources/ghg-protocol_en.

⁷¹ International Organization for Standardization (ISO). *ISO 14065:2020 – General principles and requirements for bodies validating and verifying environmental information*. (link senest besøgt d. 14. maj 2025). <https://www.iso.org/standard/74257.html>.

verifikationsrapport for hvert halvår. Eftersom disse krav er opfyldt, vurderes den tredje betingelse som opfyldt. Derudover har LinGill på sin kampagneside dedikeret et særskilt afsnit med titlen “*Klimarejsen til 2028*”, hvor al relevant dokumentation er samlet. Her har forbrugerne mulighed for at downloade et fire sider langt, forbrugervenligt resumé, få adgang til den fulde gennemførelsesplan, hente verifikationsrapporter fra Bureau GillColn login-in-frit samt se en grafisk visualisering af fremdriften i form af infografik. Da disse oplysninger må anses som let tilgængelige og samlet ét sted, vurderes den fjerde betingelse som opfyldt.

På baggrund af ovenstående analyse af de fire kumulative betingelser og den tilgængelige dokumentation konkluderes det, at LinGill i case 2 opfylder samtlige krav, jf. artikel 6, stk. 2(d). Virksomhedens forpligtelser fremstår klare og verificerbare, gennemførelsesplanen er både detaljeret og realistisk, og denne verificeres af en uafhængig tredjepartsekspert. Samtidig er alle relevante oplysninger gjort tilgængelige for forbrugerne. Det følger heraf, at den fremsatte miljøanprisning vedrørende virksomhedens fremtidige miljøpræstationer er i overensstemmelse med direktivets krav og udgør derfor ikke en vildledende handling. Casen demonstrerer, hvordan korrekt og gennemsigtig markedsføring kan skabe retlig klarhed, styrke forbrugerbeskyttelsen og øge tilliden til markedets grønne aktører. Endvidere illustrerer casen, hvordan GTD og UCPD i samspil fungerer som et regulatorisk værn mod greenwashing, der både fremmer retfærdig konkurrence og understøtter den grønne omstilling i overensstemmelse med EU’s klima- og forbrugerpolitik.

5. Diskussion

I det følgende afsnit diskuteres det, hvorvidt de fire kumulative betingelser i artikel 6, stk. 2(d) – udgør en væsentlig skærpelse af dokumentationskravene for de erhvervsdrivende - der ønsker at kommunikere grønne målsætninger. Bestemmelsen fungerer i denne sammenhæng som en garant for, at det alene er veldokumenterede og verificerbare miljøforpligtelser, der når frem til gennemsnitsforbrugeren. I forlængelse heraf rejser der sig en række centrale spørgsmål: Er det realistisk, at alle erhvervsdrivende kan efterleve de opstillede betingelser og tilhørende krav – og hvilke omkostninger er forbundet hermed? Endvidere bør det overvejes, hvilken rolle offset-løsninger⁷² fortsat kan spille, når dokumentationskravene skærpes. Afslutningsvis aktualiseres spørgsmålet om, hvilke muligheder og risici der følger med anvendelsen af ny teknologi i bestræbelserne på at opfylde de fire kumulative betingelser. Som følge af disse spørgsmål undersøges i det følgende to tværgående temaer: (1) proportionalitet og SMV-kompatibilitet, samt (2) offset-baserede løfters legitimitet. Disse diskussionsemner danner grundlag for en nuanceret vurdering af analysens resultater og en afvejning af, under hvilke forudsætninger artikel 6, stk. 2(d), kan opfylde sit formål – ikke alene som juridisk struktur, men også som et effektivt middel til at beskytte gennemsnitsforbrugeren og understøtte en realistisk grøn omstilling.

Eftersom artikel 6, stk. 2(d), finder anvendelse på alle virksomheder uanset størrelse, rejser det et grundlæggende spørgsmål om proportionalitet og retfærdighed – ikke alene over for de erhvervsdrivende, men også for at sikre, at gennemsnitsforbrugeren ikke vildledes. Det er dog nærliggende at antage, at en mindre, familieejet virksomhed næppe har samme adgang til datakilder, verifikationssystemer og planlægningskapacitet som et multinationalt selskab med væsentligt større budgetter. Ikke desto mindre gælder artikel 6, stk. 2(d), uden undtagelse – kravene finder anvendelse uanset virksomhedens størrelse. Denne ensartede anvendelse kan fremstå urimelig for mindre virksomheder, der står over for potentielt høje omkostninger ved at skulle efterleve dokumentationskravene uden at have de fornødne ressourcer. Dermed opstår spørgsmålet, om artikel 6, stk. 2(d), i praksis risikerer at skabe en indirekte markedsbarriere, som kun større aktører har kapacitet til at overkomme, netop fordi de formentlig har nemmere

⁷² The 0-Mission. “Sådan virker carbon offsetting og klimakreditter.” Sidst opdateret 14. marts 2025. (link senest besøgt d. 10. maj 2025) <https://www.the0mission.dk/post/carbon-offsetting-og-klimakreditter-sadan-virker-det>

ved at opfylde kravene om plan, verifikation og offentliggørelse uden at belaste deres forretningsgrundlag væsentligt. I denne sammenhæng kan der drages en vis analogi til Omnibus-pakken, der vedrører blandt andet CSRD og CSDDD.⁷³ Ifølge en meddelelse fra Erhvervsstyrelsen⁷⁴ den 29. april 2025 udskydes centrale rapporteringsfrister for virksomheder med under 1000 ansatte, hvilket kan fortolkes som en politisk indrømmelse af de udfordringer, mindre virksomheder står overfor i mødet med EU's bæredygtighedsinitiativer. Det er imidlertid væsentligt at understrege, at artikel 6, stk. 2(d), ikke regulerer selve rapporteringspligten, men derimod brugen af miljøanprisninger i markedsføringsøjemed. Dermed vil SMV – uanset udskydelser i andre direktiver – fortsat være underlagt de samme krav, såfremt de ønsker at kommunikere fremtidige miljømål i deres markedsføring. Konsekvensen kan være, at SMV vælger helt at undlade at udtale sig om grøn omstilling for at minimere juridiske og økonomiske risici. I så fald kunne forbrugerne efterlades med et billede af, at det primært er multinationale selskaber, der arbejder aktivt med grønne mål – ikke fordi de nødvendigvis gør mere, men fordi de har råd til at dokumentere det.

I takt med dette bør det overvejes, om differentierede beviskrav samt lempelser for SMV vil kunne underminere forbrugerbeskyttelsen. Såfremt en lavere dokumentationsstandard accepteres, kan det føre til en segmentering i tillid, hvor SMVs udsagn med en vis sandsynlighed vil blive opfattet som mindre troværdige. Dette skyldes, at mindre virksomheder ikke nødvendigvis har samme økonomiske kapacitet til at opfylde alle fire kumulative betingelser tilfredsstillende. Herved kan der opstå en ny form for skævhed – ikke i overholdelse af reglerne, men i perceptionen af de erhvervsdrivendes miljøpåstande – fordi forbrugeren vurderer budskabets troværdighed ud fra virksomhedens størrelse snarere end den faktiske indsats. Det er fornødent at være opmærksom på, at løsningen af dette dilemma ville kræve strukturelle løsninger, der gør det muligt at efterleve ensartede krav med forskellige midler. Et muligt redskab i denne sammenhæng er etableringen af fælles datainfrastrukturer, som kan

⁷³ Dansk Erhverv. "CSRD, ESRS'erne og CS3D: Hvad betyder det for min virksomhed?" (link senest besøgt d. 9. maj 2025)

<https://www.danskerhverv.dk/baeredygtighed/samfundsansvar-lovkrav-og-rapportering/csrd-esrserne-og-cs3d/>

⁷⁴ Erhvervsstyrelsen. "Flertal i Folketinget er enige – EU-krav til bæredygtighedsrapportering skal udsættes." Offentliggjort 29. april 2025. (link senest besøgt d. 9. maj 2025)

<https://erhvervsstyrelsen.dk/flertal-i-folketinget-er-enige-eu-krav-til-baeredygtighedsrapportering-skal-udsættes>

udligne forskelle i adgang til dokumentationsværktøjer. Effektiviteten af sådanne systemer beror dog i høj grad på deres tilgængelighed og understøttelse gennem finansiel støtte. I forlængelse heraf rejser sig et principielt spørgsmål: Kan der bedrives grøn markedsføring uden store teknologi-investeringer, eller kræver troværdige grønne påstande tværtimod solid, verificerbar dokumentation?

Umiddelbart kan begge dele forenes i SMVs grønne mål, såfremt dette sker på en måde, der lever op til de opstillede krav og fire kumulative betingelser – eksempelvis ved at angive et baseline-år og præcise målsætninger, som kan efterprøves over tid. Diskussionen handler derfor ikke kun om den proportionale virkning på erhvervsdrivende, men også forbrugernes behov for pålidelig information. Hvis der ikke foreligger et retligt svar på denne udfordring, risikerer artikel 6, stk. 2(d), at blive en norm, som formelt gældende norm – men som i praksis kun efterleves af få ressourcestærke aktører.

Endvidere opstår et spørgsmål vedrørende anvendelsen af offset-løfter. Her bliver det afgørende at vurdere, i hvilket omfang sådanne løfter er forenelige med kravene i artikel 6, stk. 2(d), og om de i det hele taget kan indgå i troværdig miljøkommunikation.

Klimakompensation gennem frivillige offset-kreditter har i en årrække udgjort en udbredt strategi blandt erhvervsdrivende, der ønsker at signalere klimaneutralitet.⁷⁵ Denne praksis har imidlertid mødt stigende kritik fra både civilsamfundet og forskningsmiljøer, særligt på grund af manglende dokumenterede klimaeffekter.⁷⁶ Når mere end 90% af visse regnskovsprojekter (REDD+) ifølge uafhængige undersøgelser viser sig at være ineffektive,⁷⁷ rejser det spørgsmålet om, hvorvidt frivillig offset overhovedet kan udgøre en troværdig

⁷⁵ Ecosystem Marketplace. “2023 All in on Climate: The Role of Carbon Credits in Corporate Climate Strategies.” 2023 (link senest besøgt d. 11. maj 2025).

<https://www.ecosystemmarketplace.com/publications/2023-em-all-in-on-climate-report/>.

⁷⁶ Trencher, Gregory, Sascha Nick, Jordan Carlson, og Matthew Johnson. “Demand for Low-quality Offsets by Major Companies Undermines Climate Integrity of the Voluntary Carbon Market.” *Nature Communications* 15, nr. 6863 (10. August 2024). (link senest besøgt d. 11. maj 2025). <https://doi.org/10.1038/s41467-024-51151-w>.

⁷⁷ Greenfield, Patrick. “Revealed: More Than 90% of Rainforest Carbon Offsets by Biggest Certifier Are Worthless, Analysis Shows.” *The Guardian*, 18. January 2023. (link senest besøgt d. 11. maj 2025). <https://www.theguardian.com/environment/2023/jan/18/revealed-forest-carbon-offsets-biggest-provider-worthless-verra-aoe>

dokumentationsbase for fremtidige miljøpåstande? Artikel 6, stk. 2(d), adresserer disse problemstillinger indirekte ved at stille skærpede krav til dokumenterede klimaeffekter og forudsætter, at løfter om fremtidig neutralitet baseres på realistiske og detaljerede gennemførelsesplaner. Dette hæver bevisbyrden væsentligt, hvilket styrker forbrugerbeskyttelsen, men samtidig indskrænker det de erhvervsdrivendes mulighed for at anvende offset-løfter som en aktiv del af deres bæredygtighedsmål. Denne tilgang gør det sværere for de erhvervsdrivende at skjule sig bag diffuse kompensationsordninger, og øger samtidig adgangsbarriererne for aktører med legitime offset-initiativer, hvis de ikke har ressourcerne til at dokumentere effekterne i overensstemmelse med de fire kumulative betingelser. I praksis tvinges de erhvervsdrivende væk fra offset og over mod absolutte reduktioner. Absolutte reduktioner fremstår i mange tilfælde som mere effektive og efterprøvelige, men er ikke altid mulige på kort sigt, særligt for virksomheder med høj emissionsintensitet. Organisationen SBTi⁷⁸ foreslår en model, hvor erhvervsdrivende først reducerer egne scope 1-, 2- og 3-udledninger, hvorefter de neutraliserer de resterende udledninger gennem dokumenterede og effektive offset-metoder.⁷⁹ Yderligere kræver den private organisation EFRAG⁸⁰ i forslaget til CSRD/ESRS E1-standarden⁸¹, at købte kompensationskreditter opgøres adskilt fra de erhvervsdrivendes egne emissioner, så 'maskeringer' af udledninger ikke længere er mulige. Set i forhold til sådanne initiativer og i relation til kravet om gennemførelsesplanens detaljering, vil de erhvervsdrivende formentlig i fremtiden blive skubbet mere imod en reel indsats, frem for at kunne maskere deres in-aktion bag udokumenterede offset-initiativer. Dette styrker den ønskede grønne omstilling og sikrer, at forbrugerne opnår den ønskede oplysning i forbindelse med deres transaktionsbeslutninger.

⁷⁸ Science Based Targets Initiative. "Science Based Targets Initiative. (link senest besøgt d. 11. maj 2025). <https://sciencebasedtargets.org/>

⁷⁹ Science Based Targets initiative (SBTi), *Beyond Value Chain Mitigation FAQ*, version 1.0, oktober 2021, kriterium C14, s. 10 og kriterium C28, s. 13, (link senest besøgt d. 5. maj 2025). <https://sciencebasedtargets.org/beyond-value-chain-mitigation>

⁸⁰ European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). "Europe's Voice in Corporate Reporting." (link senest besøgt d. 11. maj 2025). <https://www.efrag.org/en>

⁸¹ Duverynay, Guillaume, Plan A. "Understanding ESRS E1: A Step Toward Corporate Climate Accountability.", offentliggjort 16 december 2024 (link senest besøgt d. 11. maj 2025). <https://plana.earth/academy/esrs-e1>

5.1. Samlet vurdering

Anvendelsen af de fire kumulative betingelser rejser et proportionalitetsdilemma for SMV. Mens multinationale selskaber råder over ressourcer til avanceret dataindsamling, verifikation og offentlig rapportering, kan de samme krav udgøre en væsentlig byrde for mindre aktører. På trods af udskydelsen af andre bæredygtighedsinitiativer til fordel for SMV, kan det ikke forventes, at tilsvarende hensyn gælder for denne implementering. Risikoen er derfor, at SMV undlader at kommunikere grønne målsætninger af frygt for juridiske samt økonomiske sanktioner, hvilket efterlader forbrugerne med det fejlagtige indtryk, at det kun er kapitalstærke virksomheder, der arbejder aktivt med grøn omstilling. Offset-løfter står samtidig over for en legitimitetskrisen. Empirien bag nogle af de mest udbredte frivillige kreditter – særligt skovbevaringsprojekter – indikerer omfattende overkreditering, hvilket svækker deres troværdighed. Når mere end ni ud af ti kreditter fremstår som ineffektive, hæves nu bevisbyrden til et niveau, hvor kun højkvalitets kompensationsordninger, der dokumenterer både reel effekt og varighed, kan opretholde troværdigheden. Samtidig forpligter initiativer som SBTi⁸² og de kommende ESRS-standards de erhvervsdrivende til først at levere absolutte reduktioner og kun anvende offset som en supplerende løsning. I praksis forventes det, at artikel 6, stk. 2(d), skubber de erhvervsdrivende hen imod hårde, interne reduktioner som hovedspor og anvendelse af offset-løsninger som supplerende initiativer. Sammenfattende er artikel 6, stk. 2(d), ikke blot endnu et compliance-krav; den fungerer som et normativt redskab, der omdefinierer, hvad der fremover kan betegnes som troværdige grønne udsagn. Udfordringen består i at fastholde den høje forbrugerbeskyttelse, samtidig med at der udvikles proportionale verifikationsmekanismer, fælles dataplatforme og eventuelle lempelser, så også SMV kan deltage i det grønne narrativ uden at gå på kompromis med integriteten.

⁸² Science Based Targets Initiative. “Science Based Targets Initiative. (link senest besøgt d. 11. maj 2025). <https://sciencebasedtargets.org/>

6. Konklusion

Formålet med denne specialeafhandling har været at belyse, hvornår miljøanprisninger vedrørende fremtidige miljøpræstationer ikke udgør en vildledende handling, jf. GTD artikel 1, stk. 2, litra b, punkt d, der integreres som en ændring til artikel 6, stk. 2, i UCPD. Som led i forståelsen af de nye betingelser, er det centralt at forstå kriterierne både enkeltvis og samlet, og komme med et fortolkningsbidrag for den fremtidige implementering på medlemslandsniveau.

I den forbindelse er de fire kumulative betingelser i artikel 6, stk. 2(d), blevet analyseret, herunder gennem en case, med henblik på at vurdere, hvornår en miljøanprisning vedrørende fremtidige miljøpræstationer i henhold til direktivet ikke anses for en vildledende handling. Derudover blev der inddraget forskellige artikler i analysen med det formål at fremme forståelsen af betingelserne i praksis. Betingelserne er nært forbundne, men hver især afgørende for vurderingen af en miljøanprisning. Som statueret både i Bert Keirsbilcks artikel og i præamblernes formuleringer er det en væsentlig pointe, at de fire betingelser skal anses som kumulative og gensidigt afhængige. De fire kumulative betingelser fremstår dog som relativt løst formuleret i direktivet og præamblerne, og overlader dermed en del til fortolkning ud fra direktivets overordnede formål. Præambelteksten fremhæver blandt andet eksempler på, hvad en gennemførelsesplan bør indeholde, men angiver ikke udtømmeligt det fornødne indhold. På baggrund af direktivets samlede indhold, må den endelige fortolkning af betingelserne og de tilhørende krav til detaljer derfor baseres på den fremtidige implementering på medlemslandsniveau. Analysen søger dog - med udgangspunkt i direktivets formål om et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og en styrket grøn omstilling - at trække eksempler ind for at illustrere, hvordan en fortolkning kunne se ud i praksis.

Et afgørende element i vurderingen af, om en miljøanprisning kan anses for lovlig er, at erhvervsdrivendes forpligtelser verificeres af en uafhængig tredjepartsekspert. Denne ekspert spiller en central rolle i at sikre, at miljøanprisninger hviler på objektiv og pålidelig dokumentation. Det er en forudsætning, at eksperten er fri for interessekonflikter og besidder relevant miljøfaglig viden og metodisk kompetence, der sætter vedkommende i stand til at vurdere den erhvervsdrivendes faktiske fremskridt. Verifikation fungerer ikke blot som et kontrolværktøj, men også som en tillidsmekanisme over for både forbrugere og myndigheder. Denne tillid beror ikke blot på metodetransparens, men også honorartransparens - samt

adgangen til relevante oplysninger - formidlet på en måde, der respekterer balancen mellem forbrugeroplysninger og forretningshemmeligheder. Tredjepartens uafhængighed og faglige integritet er afgørende for, at miljøanprisninger afspejler reel indsats og ikke blot imageforvridning. Det afgørende vurderingselement er derfor gennemførelsesplanen, idet den både skal være detaljeret og realistisk. En plan skal ikke blot være formelt til stede, men skal også påvise teknisk, finansiel og konkret vej til målet, med tydelige delmål, dokumenterede investeringer og troværdige teknologivalg. Den uafhængige tredjepartsekspert verificerer planens indhold og fremdrift og fungerer som kvalitetssikring over for forbrugeren. Eksperten kan kun udføre denne kontrol, hvis planen giver tilstrækkelig data til konkrete revisionskriterier. Dette skaber intern troværdighed og ekstern gennemsigtighed. I fraværet af en sådan plan fremstår miljøanprisningen som et tomt løfte og risikerer at blive betragtet som vildledende efter artikel 6, stk. 2(d).

Betingelsen om klare, objektive, offentligt tilgængelige og verificerbare forpligtelser fastlægger selve det løfte, som den erhvervsdrivende bruger i sin markedsføring. Den udgør derfor det afgørende udgangspunkt for de øvrige kriterier. Analysen viser, at en forpligtelse skal formuleres i entydigt sprog og ikke må bestå af subjektive eller værdiladede udsagn. Uden kvantificerede mål og en fast tidsramme fremstår løftet ikke som klart og må derfor betragtes som vildledende. Forpligtelsen skal endvidere være objektiv. Den bør så vidt muligt baseres på anerkendte standarder – eksempelvis ISO-standarder eller GHG-protokollen – så tredjepartseksperter kan vurdere effekten baseret på et fælles grundlag, så konkurrenter og forbrugere kan sammenligne resultater på tværs af lande og brancher. Objektivitet forudsætter, at udsagnet ikke baseres på interne definitioner eller målesystemer, som kun den erhvervsdrivende selv forstår. Når forpligtelsen er klar og objektiv, kan de efterfølgende kriterier træde i kraft: gennemførelsesplanen skal vise, hvordan løftet indfries, og tredjeparten skal kontrollere, om dette faktisk sker. Er forpligtelsen derimod vagt formuleret, mangler både eksperten og offentligheden et pålideligt referencepunkt, og den erhvervsdrivende opnår en ufortjent, uforpligtende gevinst. Klarhed og objektivitet udgør derfor et grundlæggende indgangskrav til hele den kumulative forståelse. Kravene om offentlig tilgængelighed og verificerbarhed omsætter forpligtelsen til et retligt faktum og ikke blot et internt mål. Når løftet offentliggøres frit og i et forståeligt format, kan forbrugere, investorer, NGO'er og medier overvåge eventuelle afvigelser. Dermed fungerer offentligheden som en supplerende compliance-aktør og understøtter de formelle håndhævelsesmekanismer gennem et væsentligt markedspress.

Af ovenstående konkluderes det, at en fremtidig miljøanprisning kun er lovlig, såfremt den bygger på en forpligtelse, der er sprogligt præcis, måles efter objektive og eventuelt standardiserede metoder, er frit tilgængelig for offentligheden og er udformet på en måde, der muliggør efterprøvning af en uafhængig tredjepart. Hvis blot ét af disse underkriterier ikke er opfyldt, foreligger der ikke tilstrækkeligt grundlag for en valid gennemførelsesplan og den efterfølgende verifikation, hvilket efterlader en miljøanprisning som vildledende.

Det fjerde og sidste kriterium er *tilgængelighed*, som udgør en central faktor i vurderingen af, om en fremtidig miljøanprisning fremstår troværdig og gennemsigtig over for gennemsnitsforbrugeren. Tilgængelighed indebærer ikke blot, at oplysningerne er offentligt tilgængelige i juridisk forstand, men også at de præsenteres på en måde, der er forståelig, funktionel og klart formidlet, så gennemsnitsforbrugeren reelt er i stand til at træffe et informeret valg. Såfremt oplysningerne eksempelvis er svære at finde, gemt langt nede på en hjemmeside eller præsenteret uklart, svækkes den tillid, som direktivet har til hensigt at styrke. I sådanne tilfælde kan selv en formelt offentliggjort oplysning føre til, at miljøanprisningen må anses som vildledende. Her spiller den uafhængige tredjepartsekspert en vigtig rolle, idet dens rapporter og vurderinger skal være frit tilgængelige og formidlet i et format, som gennemsnitsforbrugeren faktisk kan forstå og anvende i sin beslutningsproces. På baggrund af de individuelle medlemslandes tilgange til offentlig virksomhedsinformation, kunne det forventes, at der ville forekomme en ikke-ensartet fortolkning af, hvornår noget er tilgængeligt for forbrugerne. Medlemslande med høj digitalisering kan tillade effektiv adgang, hvor andre må finde alternative løsninger. Dette efterlader en risiko for et spænd mellem landene og kan kræve en EU-bred løsning. Tilgængelighed rummer derfor mere end blot adgang: det handler om at sikre, at oplysningerne er nemt tilgængelige, sprogligt klare og funktionelle – hvilket er afgørende for at forhindre vildledende praksis.

Specialeafhandlingen har inddraget to fiktive caseanalyser med henblik på at illustrere, hvornår de fire kumulative betingelser i artikel 6, stk. 2(d), er opfyldt. Den første case illustrerer, hvordan LinGills miljøanprisning *“Fra 2028 er hver Blucoln Bottle 100 % klimaneutral – intet CO₂-fodaft tryk fra kilde til køleskab”* kvalificeres som en vildledende handling. Den anvendte tredjepartsekspert anses ikke som uafhængig, på baggrund af ejerforholdet mellem virksomheden, hvilket svækker objektiviteten i verifikationen. Gennemførelsesplanen er overfladisk og mangler detaljerede oplysninger om økonomi, teknologi og risici, hvilket svækker realismen. Forpligtelsen fremtræder uklar, utilstrækkeligt underbygget og ikke

verificerbar, blandt andet på grund af manglende standardhenvisninger og metodisk dokumentation. Slutteligt er tilgængeligheden begrænset af adgangsbarrierer, hvilket strider mod direktivets indirekte krav om gennemsigtighed og hindrer informeret forbrugeradfærd. LinGill risikerer derfor sanktioner efter national ret, og miljøanprisningen må betragtes som et eksempel på greenwashing. Til kontrast viser case to, hvordan LinGill kan opfylde alle fire kumulative betingelser i artikel 6, stk. 2(d), og dermed lovligt anvende sin miljøanprisning uden at vildlede forbrugerne: *“Blucoln Bottle® er på vej mod net-zero CO₂-eq 01-01-2028. Plan og uafhængige verifikationsrapporter er frit tilgængelige. Scan QR eller besøg [Blucoln-bottle.eu/zero](https://blucoln-bottle.eu/zero).”* Verifikationen foretages af en akkrediteret, uafhængig tredjepartsekspert uden interessekonflikter og i overensstemmelse med internationale standarder. Der foreligger en detaljeret og realistisk gennemførelsesplan, med milepæle, risikovurderinger, budgetter og tekniske redegørelser samt klart definerede og verificerbare forpligtelser, baseret på anerkendte standarder. Slutteligt er tilgængeligheden sikret via en brugervenlig kampagneside, hvor både den fulde dokumentation og et forbrugervenligt resumé kan tilgås uden adgangsbarrierer. Casen illustrerer dermed, hvordan dokumentation, gennemsigtighed og anvendelsen af anerkendte standarder ikke blot sikrer overensstemmelse med direktivet, men også fungerer som et effektivt værn mod greenwashing.

Det kan heraf konkluderes, at begge cases illustrerer, hvordan UCPD og GTD i fællesskab bidrager retlig klarhed for erhvervsdrivende og samtidig styrker beskyttelsen af gennemsynsforbrugeren. Casene viser umiddelbart, at ansvarlig kommunikation om miljøanprisninger er muligt, men forudsætter systematisk dokumentation, uafhængig verifikation samt gennemsigtig formidling.

Diskussionen viser, at artikel 6, stk. 2(d), markant skærper dokumentationskravene til miljøanprisninger. Denne byrde rammer især små og mellemstore virksomheder. Ensartede beviskrav øger ganske vist gennemsigtigheden og beskytter forbrugerne mod vildledning, men de skaber samtidig en kommunikationsskævhed: kun ressourcestærke erhvervsdrivende formår i praksis at leve op til kravene. Samtidig fremgår det, at offset-løfter fremover vanskeligt kan forenes med kravet om detaljerede og realistiske gennemførelsesplaner. De erhvervsdrivende må derfor i højere grad dokumentere konkrete, verificerbare reduktionstiltag.

7. Abstract

This thesis examines when an environmental claim referring to a *future* environmental performance constitutes as a lawful commercial practice under EU consumer law. With focus on Article 1(2)(b)(d) of the Green Transition Directive (GTD) as it amends Article 6(2) of the Unfair Commercial Practices Directive (UCPD), the study applies a legal dogmatic method to interpret the provision's wording, purpose, and preparatory works, supplemented by academic research and commentary while also utilising the theoretical framework on a fictive case study.

The analysis demonstrates that the directive imposes four *cumulative* conditions: (i) the claim must rest on *clear, objective, publicly-available and verifiable commitments*; (ii) those commitments must be embedded in a *detailed and realistic implementation plan* with *measurable, time-bound targets* and *adequate resources*; (iii) progress must be *regularly verified by an independent, conflict-free third-party expert* with environmental competence; and (iv) the expert's conclusions must be easily accessible to consumers. Only when all four criteria are met will a forward-looking claim avoid classification as a misleading action under the new UCPD Article 6(2)(d).

Through two fictional scenarios, the thesis illustrates how the criteria could work in practice and highlights proportionality concerns: while the new conditions raises the evidentiary bar and curbs greenwashing, the associated costs and data requirements risk disadvantaging small and medium-sized enterprises. Accordingly, Article (6)(2)(d) emerges not merely as another compliance checkbox but as a norm-shaping yardstick for credible green communication, whose effectiveness will depend on the future national implementation, shared data infrastructure and pragmatic guidance from the European Commission.

8. Litteraturliste

Forside

Billedkilde: Generet med OpenAI's DALL.E via ChatGPT, d. 14. maj 2025

EU-direktiv

Europa-Parlamentet og Rådet. Direktiv (EU) 2016/943 af 8. juni 2016 om beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger (forretningshemmeligheder) mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse. Den Europæiske Unions Tidende, L 157, 15. juni 2016, s. 1–12 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016L0943>.

Europa-Parlamentet og Rådet (2005): Direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32005L0029>

Europa-Parlamentet og Rådet (2024): Direktiv (EU) 2024/825 af 28. februar 2024 om ændring af direktiv 2005/29/EF og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og gennem bedre oplysning. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400825.

Forordning

Europa-Parlamentet og Rådet. Forordning (EU) nr. 537/2014 af 16. april 2014 om specifikke krav til lovpligtig revision af virksomheder af interesse for offentligheden og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2005/909/EF. Den Europæiske Unions Tidende, L 158, 27. maj 2014, s. 77–112. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0537>.

EU-publikation:

Europa-Kommissionen: "Environmental Footprint Methods". Green Forum, 2024. https://green-forum.ec.europa.eu/environmental-footprint-methods_en

Europa-Kommissionen (n.d.): "EU hierarchy of norms", EUR-Lex, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:norms_hierarchy.

Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen. *Fælles praktisk vejledning: Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens fælles praktiske vejledning til alle, der arbejder med affattelse af EU-lovgivning*. Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2015. <https://eur-lex.europa.eu/content/techleg/KB0213228DAN.pdf>.

Eurostat: "Glossary: Carbon dioxide equivalent. "Statistics Explained. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Carbon_dioxide_equivalent

Europa-Kommissionen (n.d.): "Proportionalitetsprincippet", EUR-Lex <https://eur-lex.europa.eu/DA/legal-content/glossary/principle-of-proportionality.html>.

Europa-Parlamentet (n.d.): "Sources and Scope of European Union Law", Faktaark om Den Europæiske Union <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/6/sources-and-scope-of-european-union-law>

Europa-Kommissionen. *Technology Readiness Level: Guidance Principles for Renewable Energy Technologies – Annexes*. Luxembourg: Publikationskontoret for Den Europæiske Union, 2017. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1da3324e-e6d0-11e7-9749-01aa75ed71a1/language-en>

Europa-Kommissionen. "The new legislative framework and the eco-management audit scheme (EMAS)", Regulation (EC) No 765/2008 https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/european-standards/harmonised-standards/new-legislative-framework-and-eco-management-audit-scheme_en?prefLang=da

Europa-Kommissionen. "Vejledning til fortolkning og anvendelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne

på det indre marked". Den Europæiske Unions Tidende, C 526, 29. december 2021. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021XC1229\(05\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021XC1229(05))

Arbejdsdokument:

Europa-Kommissionen. *Vejledning om gennemførelsen/anvendelsen af direktiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis*. Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, SWD(2016) 163 final, Bruxelles, 25. maj 2016. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52016SC0163>.

Pressemeddelelse:

Europa-Kommissionen (2020): Pressemeddelelse IP/20/2069, "En ny forbrugerdagsorden: Europa-Kommissionen vil give forbrugerne værktøjer til at blive drivkraft for omstillingen", Offentliggjort 13. november 2020. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2069

Europa-Kommissionen (2021): Pressemeddelelse IP/21/269, "Screening af hjemmesider for 'greenwashing': Halvdelen af grønne påstande mangler dokumentation", offentliggjort 28. januar 2021. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_269

Kommissionen:

Europa-Kommissionen (2020): "Forbrugerstrategi: Styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling", Offentliggjort 13. november 2020. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/consumers/consumer-protection-policy/consumer-strategy_en

Kommissionen, "Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2005/29/EF og 2011/83/EU for så vidt angår styrkelse af forbrugernes stilling i forbindelse med den grønne omstilling gennem bedre beskyttelse mod urimelig praksis og bedre information" [2022] COM (2022) 143 final, s. 5: "*Da disse miljøfordele supplerer de primære mål om forbrugerbeskyttelse og gennemførelse af det indre marked, er artikel 114 i TEUF om gennemførelse af det indre marked under behørig hensyntagen til artikel 169 i TEUF fortsat det rette retsgrundlag.*" <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0143>

Europa-Kommissionen (2021): "Meddelelse fra Kommissionen — Vejledning til fortolkning og anvendelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked", Den Europæiske Unions Tidende, C 526 af 29. december 2021

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021XC1229%2805%29&qid=1640961745514>.

Europa-Kommissionen (2020): "New Consumer Agenda: Strengthening Consumer Resilience for Sustainable Recovery". COM(2020) 696 final, Offentliggjort 13. november 2020.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0696>

Folketinget:

Folketingets EU-Oplysning. "Præambel." *Leksikon.*

<https://www.eu.dk/da/leksikon/Praeambel>.

Bøger:

Munk-Hansen, Carsten (2021): *Den juridiske løsning: Introduktion til den juridiske metode*, 2. udgave, Djøf Forlag, København <https://vbn.aau.dk/da/publications/den-juridiske-l%C3%B8sning-introduktion-til-den-juridiske-metode-2>.

Munk-Hansen, Carsten (2022). *Retsvidenskabsteori*. 3. udgave. Djøf Forlag, København <https://vbn.aau.dk/da/publications/retsvidenskabsteori-3>

Diverse links:

Akepa (2025): "Greenwashing: 18 recent stand-out examples", The Sustainable Agency, Offentliggjort 23. januar 2025. <https://thesustainableagency.com/blog/greenwashing-examples/>

Dansk Erhverv. "CSRD, ESRS'erne og CS3D: Hvad betyder det for min virksomhed?" <https://www.danskerhverv.dk/baredygtighed/samfundsansvar-lovkrav-og-rapportering/csrd-esrserne-og-cs3d/>

Duvernay, Guillaume, Plan A. "Understanding ESRS E1: A Step Toward Corporate Climate Accountability.", Offentliggjort 16 december 2024 <https://plana.earth/academy/esrs-e1>

Ecosystem Marketplace. "2023 All in on Climate: The Role of Carbon Credits in Corporate Climate Strategies." Offentliggjort 2023. <https://www.ecosystemmarketplace.com/publications/2023-em-all-in-on-climate-report/>

European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). "Europe's Voice in Corporate Reporting." <https://www.efrag.org/en>

Erhvervsstyrelsen. "Flertal i Folketinget er enige – EU-krav til bæredygtighedsrapportering skal udsættes." Offentliggjort 29. april 2025. <https://erhvervsstyrelsen.dk/flertal-i-folketinget-er-enige-eu-krav-til-baeredygtighedsrapportering-skal-udsættes>

GHG Protocol. "GHG Protocol." *European Climate Pact*, Offentliggjort d. 19. august 2022. https://climate-pact.europa.eu/eu-climate-action-academy/resources/ghg-protocol_en.

Gold Standard Foundation. *Gold Standard for the Global Goals*. <https://www.goldstandard.org/>

Greenfield, Patrick. "Revealed: More Than 90% of Rainforest Carbon Offsets by Biggest Certifier Are Worthless, Analysis Shows." *The Guardian*, Offentliggjort 18. januar 2023. <https://www.theguardian.com/environment/2023/jan/18/revealed-forest-carbon-offsets-biggest-provider-worthless-verra-aoe>

International Organization for Standardization (ISO). *ISO 14065:2020 – General principles and requirements for bodies validating and verifying environmental information*. <https://www.iso.org/standard/74257.html>.

Jensen, Andreas Ebbesen (2024): "Greenwashing: Nye anbefalinger gør viden til værdifuld valuta", DM Bio, Offentliggjort 12. november 2024. <https://dm.dk/bio/alle-artikler/klima/greenwashing-nye-anbefalinger-goer-viden-til-vaerdifuld-valuta/>.

Jessen, Jasmin (2024): "The State of Greenwashing Around the World", Sustainability Magazine, Offentliggjort 31. oktober 2024 <https://sustainabilitymag.com/articles/the-state-of-greenwashing-around-the-world>.

Kiersbilck, Bert: Empowering Consumers for the Green Transition: Overview of Directive (EU) 2024/825, ProQuest, Offentliggjort 1. november 2024 <https://www.proquest.com/docview/3142620171?sourcetype=Scholarly%20Journals>

Koktvedgaard, Mogens og Hansen, Mogens. "Knowhow." Senest ændret 8. marts 2017, Den Store Danske, [lex.dk](https://lex.dk/knowhow) <https://lex.dk/knowhow>

Kristoffersen, Sonny. "Lex generalis." *Lex – Danmarks Nationalleksikon*. Senest ændret 3. oktober 2024. https://lex.dk/lex_generalis.

United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). UNFCCC Official Website. <https://unfccc.int/>

Science Based Targets initiative (SBTi), *Beyond Value Chain Mitigation FAQ*, version 1.0, oktober 2021, kriterium C14, s. 10 og kriterium C28, s. 13, tilgængelig på <https://sciencebasedtargets.org/beyond-value-chain-mitigation>

Science Based Targets Initiative. "Science Based Targets Initiative." <https://sciencebasedtargets.org/>

The 0-Mission. "Sådan virker carbon offsetting og klimakreditter." Sidst opdateret 14. marts 2025. <https://www.the0mission.dk/post/carbon-offsetting-og-klimakreditter-sadan-virker-det>

Trencher, Gregory, Sascha Nick, Jordan Carlson, og Matthew Johnson. "Demand for Low-quality Offsets by Major Companies Undermines Climate Integrity of the Voluntary Carbon Market." *Nature Communications* 15, nr. 6863 (10. August 2024). <https://www.nature.com/articles/s41467-024-51151-w>

Virk.dk: "Introduktion - Om Virk" <https://virk.dk/vejledning/virk-om-virk/>

Verra. *Verified Carbon Standard (VCS) Program*. <https://verra.org/programs/verified-carbon-standard/>

Ordbogen:

Den Danske Ordbog. "Tredjepart." Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Offentliggjort 2023 <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=tredjepart>.

Domme

U.2024.4356: H.D. 23. juli 2024 i sag BS-15600/2024-HJR: "*Danish Crowns anvendelse af udsagnene »Dansk gris er mere klimavenlig, end du tror« og »Klimakontrolleret gris« i sin markedsføring*"

9. Anslagsdokumentation

Ordoptælling

Statistik:

Sider	56
Ord	16.177
Tegn (uden mellemrum)	103.603
Tegn (med mellemrum)	119.727
Afsnit	187
Linjer	1.458

☐ Medtag fodnoter og slutnoter

Luk